

OKRUŽNO PISMO O. PROVINCIJALA

Svoj braći Provincije u domovini i u inozemstvu 106

IZ TAJNIŠTVA

Zapisnik definitornog sastanka 109

Zapisnik Provincijskog kapitula (1. -5. svibnja 2006.) 109

Propovijed o. Provincijala na otvorenju Kapitula
- Split, 1. svibnja 2006. 112

Zapisnik Kapitulskog kongresa 129

Sjednica Južnoslavenske konferencije provincijalnih ministara ofm -
Vukovar, 02. svibnja 2006. 142

Najava Međunarodnog znanstvenog skupa o hrvatskom skotizmu XX. stoljeća 146

Svečano otvaranje franjevačkog samostana Svete Marije Bezgrešne u Karinu 147

Svećeničko ređenje i mlade mise 147

Oblačenje i zavjetovanje 148

Dan Provincije 148

Napustio Zajednicu 148

Obnova privremenih i slavlje svećanih zavjeta 148

Uredovno vrijeme Provincijalata 148

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

Susret redovničkih bogoslova iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine 149

BANJEVCI: Križni put pripadnika HV i MUP na brdu Kamenjak 151

IMOTSKI: Nedjelja Muke Gospodina našega Isusa Krista 152

IMOTSKI: Misa za maturante 153

ZMIJAVCI: Dinamika rada 154

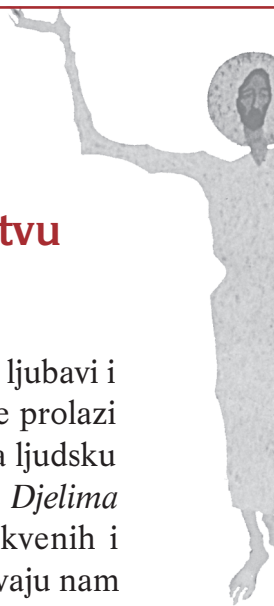
Gost u samostanu - «Christ in der Gegenwart» 4/2006 154

MÜNCHEN: Franjevci odlaze - franjevci dolaze 155

SINDELINGEN: Majčin dan 159

RÜSSELSHEIM: Proslava Majčina dana 160

STUTTGADT-Bad Cannstatt: Slavlje Prve pričesti 160

Svoj braći Provincije u domovini i u inozemstvu

Draga braćo!

Naša jedna, sveta katolička i apostolska Crkva rođena je iz Isusove ljubavi i krvi. Objavljena je na žarki duhovski dan. Odonda živi u svijetu te prolazi vjekovima kao sakrament spasenja i svjedočanstvo Božje brige za ljudsku povijest. Njezin nam život nije nepoznat. Početak joj je opisan u *Djelima apostolskim*, a život sljedećih stoljeća u raznim izvještajima crkvenih i necrkvenih povjesničara. I jedno i drugo, početak i nastavak, otkrivaju nam burnu povijest Isusove Crkve. U njoj se naizmjenice mijenjaju razdoblja tihe bonace i mira s teškim vremenima pobuna, otpada i svađa. Za one koji proučavaju povijest Crkve to nije nikakva tajna.

Duhovski doživljaj – četrdeseti dan nakon Isusove uskrsne pobjede, Spasitelj je uzišao na nebo pred začuđenim pogledima svojih učenika. Apostoli ostadoše s Marijom i s ostalim učenicima kroz punih deset dana u molitvi. Na dan Pedesetnice Isusovo se obećanje ispunilo: došao je obećani Duh istine, snage, svjetla i radosti.

Gdje se je to u Jeruzalemu dogodilo, nije nam točno označeno, a nije toliko ni važno. Toga su dana apostoli, okupljeni oko Marije, odjednom čuli buku i šum vihora, koji je dolazio s neba. Vidjeli su kako se žare plameni jezičci nad pojedincima. Osjetili su kako im se mijenja srce i duša. Nestalo je straha pred Židovima i u njima se nastanila snaga i zanos. Postade im jasno što se dotad skrivalo u neznanju ili sumnji. Počele su otvoreno blistati Isusove pouke i čudesna im je sila sve obnavljala u nutrini. Istina je postajala sve jasnija i sve uvjerljivija, a s njom i oni postadoše novi ljudi, odvažni i hrabri, spremni na svjedočanstvo pred svim ljudima.

Uskoro su svi u Jeruzalemu – i narodni i vjerski vođe, i sve židovske struje, i obični narod – osjetili kako se u glavnom gradu nešto događa i raste. Apostoli su svoje riječi potvrđivali čudesnim znakovima i mnoštvo je pristupalo u novu zajednicu, Isusovu Crkvu. Sveti Luka, pisac prve povijesti mlade Crkve, ushićeno veli da to mnoštvo obraćenih i krštenih «bijaše postojano u apostolskoj nauci, zajedničkom životu, lomljenju kruha i u molitvama» (Dj 2,42). Bogobojazni strah ispunio je mnoga srca. Počeli su sve što su imali donositi u zajednicu i odatle svima dijeliti prema potrebama. U Hramu su molili, u kućama lomili kruh i zajedno uzimali hranu «vesela i priprosta srca» (Dj 2,46). Hvalili su Boga, uživali naklonost naroda i primali u zajednicu nove članove.

Jubilejski događaj – svojim božanskim savjetima – da se živi siromašno, čisto i poslušno – Isus je postavio temelje redovništva, dok je pozivom da se da se napuste otac i majka, žena i djeca, kuće i polja; da se svakodnevno

prihvati njegov križ i da ga pozvani slijede svaki dan; da danonoćno mole, da djeluju u punom zajedništvu i ljubavi ne tražeći svoga interesa, dao odrednice redovničkoga života.

Povijesno gledano, Crkva je – u skladu s posebnim ovlaštenjima koja je Isus dao apostolima, napose sv. Petru i njegovim nasljednicima, da uređuju i vode Crkvu – zarana počela odobravati, potvrđivati, njegovati i pratiti redovničke zajednice. I na Istoku i na Zapadu.

Bilo je tako i s Franjevačkim redom. U svibnju, godine 1209., papa Inocent III. (1198. -1216.) , jedan od najvećih nositelja tijare koji je moć Crkve digao u zenit, usmeno je odobrio Franjin način života i dozvolio mu da on i njegova braća mogu slobodno propovijedati po trgovima i crkvama. S papinom dozvolom započela je franjevačka epopeja. Kasnije je, uz usmenu, stigla i pismena dozvola, sadržana u buli *Solet annuere*, kojom je 29. studenoga 1226. godine papa Honorije III. (1216. -1227.) apostolskom vlašću potvrdio Franjino Pravilo na koje se i danas zavjetujemo.

Draga braćo! Živimo u jubilejskom ozračju. Da bi se 800. obljetnica utemeljenja Reda manje braće (1209. -2009.) obilježila na dostojan način, Generalna je kurija poduzela niz pothvata i izdala nekoliko dokumenata u kojima poziva sve Provincije i svakog brata na duhovnu obnovu. U tom smislu će se u Asizu *od 15. rujna do 1. listopada* ove godine održati i *Izvanredni generalni kapitul Reda*. Smisao svega što je već poduzeto i što se kroz ove godine još namjerava poduzeti na razini Reda i svih Provincija sastoji se u tome da dozovemo sebi i obnovimo u sebi *milost početaka!*

A na našem početku stoji Franjo i Porcijunkula, Krist i njegovo evanđelje! I život po evanđelju! Podsjetimo se: nakon što je Franjo dobio usmenu dozvolu od Svete Stolice, iz dana u dan pristizali su novi sljedbenici i broj se braće sve više povećavao. Franjo je zbog toga u duši likovao, ali se i plašio. Što će on, pitao se, s tolikom vojskom koja pristize mimo svakog očekivanja? Zato im tumači svoju zamisao, govori im o Božjem pozivu i njihovu poslanju, utvrđuje ih u odlukama, sokoli ih u nagovorima. Posebno inzistira na ljubavi prema Bogu i siromaštvu, na ustrajnoj molitvi i dragovoljnoj pokori. Oni nisu i neće biti učeni propovjednici, nego veseli *glasnici Velikoga kralja* koji, poput nomada, od mjesta do mjesta, kao pčela od cvijeta do cvijeta, neumorno putuju i govore o Božjoj dobroti i ljubavi. Evanđelje će propovijedati poniznošću, dobrotom, ljubavlju i jednostavnošću, odnosno životom, kako i dolikuje. I to je dosta. Molitva i pokora, zamišljao je, dovoljne su da posvete svakoga, a poniznost, jednostavnost i dragovoljno siromaštvo da pridobiju duše. To je u biti bio Franjin stav i takvu je braću želio. I nakon što se u predvečerje života počeo sve više povlačiti na osamljena mjesta, ni tada nije umuknuo i prestao poticati braću. Iz usamljenih gudura Fonte

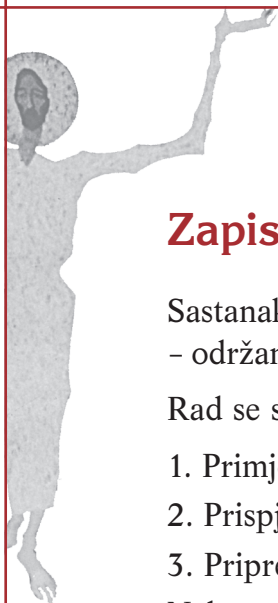
Colomba, Greccia i Rivortorta on će, poput ranjenog galeba, neprestano puštati krikove, slati im pozive i poticati ih da ustraju u odricanju i pokori, da ne trče za zemaljskim nego da teže za nebeskim jer, ponavljao je, dosta je znati Krista raspetoga i ne ugasiti duh svete molitve i pobožnosti (usp. PPr., V). Mnoga će braća to vrlo dobro shvatiti i *sine glossa* prihvatiti, a neka i neće. Uvijek je, naravno, bilo lakše vatru zapaliti, nego je trajno razgarati.

Franjevačka je obitelj tijekom ovih osam stoljeća postojanja prošla kroz razne etape. U svemu je dijelila sudbinu i hod Crkve. Kad su u Crkvi vladala razdoblja tihe bonace, i u Redu je bilo mirno; kad bi izbile shizme i pobune, svađe i otpadi, i franjevačka je haljina bila razderana. Kad je pak Crkva težila za pročišćenjem i obnovom, to je imalo jakog odjeka među braćom i u Redu općenito. Drugačije i ne može biti jer franjevci su djeca Crkve, njezina svojina i njezin blagoslov! Izvan Crkve oni ne postoje, u njoj nalaze svoju legitimnost, smisao i poslanje.

I kao što Crkva nije nekakvo privatno društvo, tako ni Franjevački red ili Provincija nije skup obrtnika, zanatlija i raznih interesanata koji rade što hoće, idu kamo hoće, prihvaćaju i obnašaju službe koje hoće. U temeljima Franjevačkoga reda stoji život po evanđelju Gospodina našega Isusa Krista i zavjet poslušnosti! Oni koji su to svjesno, voljno i slobodno prihvatili i pred Crkvom zavjetovali to moraju i održavati. Bez iznimke!

Poštovana braćo! Iza nas su Provincijski kapitul sa svojim zaključcima i Kapitulski kongres sa svojim odlukama i premještajima. Nadam se da će nam ti zaključci, odluke i premještaji pripomoći da svoju duhovnost, franjevaštvo i ljubav prema Crkvi, Redu i Provinciji ne propovijedamo samo riječima nego da to dokažemo životom i djelima. U duhovnoj obnovi za naš franjevački Jubilej tim više.

Fra Željko Tolić, provincijal

Zapisnik definatorijalnog sastanka

Sastanak Provincijskog definatorija – pripravna sjednica za slavljenje kapitula – održan je u samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu, 21. travnja 2006. godine.

Rad se sastanka odvijao prema ovome dnevnom redu:

1. Primjedbe na zapisnik
2. Prispjeli dopisi koji se odnose na Kapitul
3. Priprema za Kapitul.

Nakon prihvaćanja zapisnika pristupilo se prispjelim dopisima. Svi su dopisi razmotreni.

Potom su doneseni sljedeći zaključci:

- ponoviti izbore u 22. glasačkoj skupini
- svim deputatima dostaviti radni materijal Nacrta Statuta i Pravilnika Provincijskog kapitula i Kapitulskog kongresa s Kapitula iz 2005.
- pozvat će se dva predavača koji će obraditi teme: *Bratska solidarnost i 800. obljetnica osnutka Reda.*

Zatim su doneseni prijedlozi službi na Kapitolu:

- tajnik kapitula – fra Frano Doljanin;
- pomoćnici tajnika kapitula – fra Darko Poljak i fra Boris Čarić;
- animatori liturgije – fra Kristian Stipanović i fra Jakov Udovičić;
- brojači glasova – fra Ante Branko Periša i fra Šimun Bilokapić;
- pregledavači spisa – fra Ante Udovičić, fra Petar Lubina i fra Marijan Vugdelija;
- porotnici – fra Josip Lucić i fra Eugen Poljak;
- perit – fra Jure Brkan;
- tehnička služba – fra Šimun Čovo i fra Ivan Maletić.

Nakon službi donesen je prijedlog za dnevni red.

Zapisnik Provincijskog kapitula (1. -5. svibnja 2006.)

1. svibnja

Provincijski kapitul započeo je s radom u 9 sati u samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu zazivom Duha Svetoga. Nakon pročitanih i usvojenih prijedloga za službe na Kapitolu i dnevnog reda te pročitano pisma Generala Reda, upućenog braći kapitularcima, pristupilo se izvještajima.

Izvještaje su podnijeli o. Provincijal, o. Tajnik i o. Ekonom. Nakon njihovih izvještaja o. Tajnik je pročitao u skraćenoj verziji sve pristigle izvještaje.

2. svibnja

Jutarnja sjednica započela je čitanjem Zapisnika od 1. svibnja, koji je prihvaćen, te raspravom o izvještajima. U poslijepodnevnim satima pristupilo se izboru novih definitora. Za nove definitore izabrani su:

AKRAP, fra Ante
 BEGONJA, fra Jakov
 ČIRKO, fra Stipe
 DUKIĆ, fra Tomislav
 GUDELJ, fra Vinko
 KLARIĆ, fra Josip

3. svibnja

Nakon molitve i prihvaćanja Zapisnika od 2. svibnja, o. Provincijal je predložio izmjenu u dnevnom redu. Predložio je da fra Luka Tomašević prije podne održi predavanje na temu *Solidarnost kao životno opredjeljenje*, što je prihvaćeno. Nakon predavanja razvila se rasprava na spomenutu temu, a na prvoj poslijepodnevnoj sjednici fra Jure Šimunović je održao predavanje na temu *Priprema za 800-tu obljetnicu Reda*. Poslije molitve Večernje, kapitularci su, podijeljeni u šest skupina, obrađivali su tri teme: *Solidarnost kao životno opredjeljenje* (1. i 4. skupina), *Generalovo pismo kapitularcima* (2. i 5. skupina) i *Priprema za 800-tu obljetnicu Reda* (3. i 6. skupina). Svaka je skupina odredila svog voditelja i tajnika. Određeno je da svaka skupina napismeno pripremi 3–5 zaključaka. Rad po skupinama je započeo u 18.15, a završio u 19.30 sati.

4. svibnja

Nakon molitve i jednoglasnog prihvaćanja Zapisnika od 3. svibnja, tajnici pojedinih skupina pročitali su zaključke. Potom je uslijedila rasprava. Da bi se zaključci skupina što bolje uskladili, oformljena je Komisija za usklađivanje zaključaka. Ujedno je ustanovljena i Komisija koja je imala za cilj dogovor oko Nacrta Statuta i Pravilnika; komisiju su sačinjavala tri nova i tri ex-definitora. Na poslijepodnevnoj sjednici Komisija, koja je radila na Nacrtu Statuta i Pravilnika, iznijela je svoje zaključke iz čega je bilo vidljivo da na snazi ostaju aktualni Statuti te prijedlog da se ne vodi daljnja rasprava, što je glasovanjem i usvojeno. Nakon kratkog odmora pročitani su objedinjeni zaključci radnih skupina.

5. svibnja

Tajnik kapitula je nakon molitve pročitao Zapisnik od 4. svibnja, koji je jednoglasno prihvaćen. Zatim su pročitani čl. 43.–44. Statuta Provincije o *završetku kapitula*. Potom se pristupilo čitanju, raspravi i izglasavanju zaključaka pojedinačno, kako slijedi:

ZAKLJUČCI PROVINCISKOG KAPITULA 2006. GODINE

ZA SLJEDEĆE TROGODIŠTE

1. Neka Provincijski definatorij u roku godine dana izradi model finansijsko-ekonomskog gospodarenja naše Provincije u skladu s općim crkvenim pravom, franjevačkim i građanskim zakonodavstvom.
2. Neka se u Statute provincije uvrsti članak o ekonomskom vijeću od tri člana kojemu je na čelu ekonom provincije, prema kan. 1280 Crkvenog zakonika i čl. 246 Generalnih konstitucija, koje će se ravnati prema vlastitom pravilniku.
3. Neka Kapitulski kongres osnuje povjerenstvo koje će do konca tekuće godine ponuditi nacrt Statuta provincije te Pravilnika provincijskog kapitula i kapitulskog kongresa. Nakon toga «Nacrt» treba proći predviđenu proceduru, počevši od Provincijskog definatorija, samostanskih kapitula i braće pojedinačno, kako bi se mogao konačno prihvatiti na izvanrednom kapitolu koji će se održati 2007. godine.
4. Kapitul zadužuje Definatorij da u dogovoru s Mjesnim ordinarijem pripremi način posluživanja župa s ciljem da braća žive zajedno i iste poslužuju iz samostana ili redovničkih kuća.
5. Neka se u svim našim samostanima i kućama nastavi redovito pomagati potrebnima.
6. §1. Neka Provincijski definatorij naloži odgovarajućim tijelima da izrade ratio studiorum.
 §2. Neka se provincijski ratio foramationis dopuni i uskladi s ratio formationis franciscanae.
 §3. Neka Odbor za trajnu formaciju do kraja 2007. godine ispita uzroke izlaska braće iz provincijskog bratstva.
7. Neka se pojača suradnja među odgojiteljima i odgojnim zavodima.
8. Neka Provincijski definatorij osnuje povjerenstvo koje će izraditi program proslave 800-te obljetnice utemeljenja Reda, vodeći računa o smjernicama Reda i Južnoslavenske konferencije provincijala.

Slavljenje Provincijskog kapitula završilo je potpisivanjem Zapisnika, zajedničkim fotografiranjem te euharistijskim slavljem na kraju kojeg se pjevao *Te Deum*.

Propovijed o. Provincijala na otvorenju Kapitula - Split, 1. svibnja 2006.

«Duh Gospodnji na meni je!»

«Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglasiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje» (Lk 4, 18-19).

Došli smo u samostan Gospe od zdravlja na Provincijski kapitul iz svih krajeva naše Provincije. Predstavljamo braću koja žive po našim samostanima i župama u domovini i inozemstvu. I svatko od nas ima neku ideju onoga tko su siromašni koji iščekuju Radosnu vijest. Svatko je od nas bio svjedokom nekog oblika siromaštva: siromaštva nezaposlenih ili siromaštva beskućnika na ulicama naših i europskih gradova. Poznajemo siromaštvo i onih čijim životima nedostaje nada ili smisao, siromaštvo onih koji još trpe rane izbjeglištva, intelektualno siromaštvo tolikih kod nas i u svijetu.

Također smo vidjeli zatvore koja ljudska bića stvaraju za druge, zatvore predrasude i ideologije, zatvore nemoći, zatvore straha, državne zatvore. Poznajemo mnogobrojne oblike ekonomskog pritiska i tlačenja koji opterećuju čovječanstvo. Da li će Duh Gospodnji biti na nama kako bismo propovijedali Radosnu vijest? Hoćemo li naći riječi milosti za siromašnoga? Da li ćemo otići s Kapitula spremni da otvorimo oči slijepima i oslobodimo ljude?

Kad je Isus pročitao tekst, sjede. Oči sviju bijahu uprte na njega, i reče: «danas se ispunilo ovo Pismo što ste čuli». Danas je dan spasenja, ako oni otvore svoje uši da čuju. Danas je dan milosti, ali samo ako oni hoće čuti.

Ako je ovaj Provincijski kapitul za nas trenutak milosti, tada ćemo otići odavle obnovljeni kao Manja braća - franjevci, propovjednici Radosne vijesti, s nečim što ćemo moći kazati siromašnima i potlačenima, ali također i našoj braći koja ovih dana misle na nas i mole za uspjeh Kapitula. Ne nalazimo se ovdje samo da bismo čuli izvještaje, izglasali definitore, promijenili Statute i stvorili zaključke. Ovdje smo okupljeni kako bi se rekla i čula riječ milosti. Tada ćemo biti sposobni kazati: «danas se ispunilo ovo pismo koje čujete. » Provincijski kapitul treba biti vrijeme milosti.

To se za malo dogodilo u Nazaretu. Počelo je dobro; svi su hvalili riječi milosti koje je Isus kazao. Svi su se divili Isusu. Ali se zatim sve pokvarilo. Optužiše ga jednostavno kao sina Josipova, svoga susjeda. Poznavali su ga previše dobro da bi čuli ono što im je imao reći. Pokušali su ga ubiti zbog njegove preuzetnosti.

To će biti prvi izazov s kojim ćemo se morati suočiti na ovom Kapitolu. Jer Provincijski kapitul je, na neki način, dom Provincije. Samostan Gospe od

Zdravlja je, kroz ovih nekoliko dana, naš Nazaret. Možemo biti u napasti misliti kako jedni druge predobro poznajemo da bismo primili riječ milosti.

Ali, hoćemo li biti slični stanovnicima Nazareta i dopustiti da naše međusobno poznavanje jedan drugoga i familijarnost prouzroči nepoštovanje te zatvori naše uši za drugoga. Kad brat iz Zagore, Sinjske ili Imotske krajine ustane da govori, hoće li polovica nazočnih škrinuti zubima, odmahnuti glavom i progundati: «Nema potrebe slušati. Poznajem ga predobro!» I ako govori neki stariji, konzervativniji brat, hoće li druga polovica Kapitula, slično prvoj, odmahnuti rukom i kazati: «Već znam što će kazati prije nego li otvori usta»?

Kad Isus počinje propovijedati, svi su zapanjeni njegovim riječima milosti. Evo upravo to: molim se da budemo iznenađeni drugim bratom. Moramo odbaciti naše pretpostavke, još točnije predrasude, i biti zapanjeni. Tad će Pismo koje smo čuli biti ispunjeno, i Kapitul će biti trenutak milosti. Tada ćemo imati što kazati siromašnom i potlačenom kad se vratimo doma, svojim postajama.

Svatko od nas dolazi na Kapitul i bogat i siromašan. Mi snio bogati jer imamo nešto reći. Kad voditelj bratu daje mikrofon, oči su kapitularaca u nj uprte da ga čuju. Istina je da uvijek ima braće koja su uvjereni da Duh na njih dolazi s velikom učestalošću budući da dižu ruke kako bi govorili opet i opet.

Ali svaki je od nas i siromašan. Svatko od nas živi u svijetu koji je previše malen za Boga. Svatko od nas živi u zatvoru. I naša vlastita braća i sestre, naši vjernici, imaju ključ da otvore vrata i puste nas da izađemo. Svatko od nas je na neki način slijep, kratkovidan. I za svakoga od nas ima netko tko ima pomast da izliječi naše oči i dade nam vid.

Sjećam se da sam prije tri godine na Generalnom kapitolu Reda u Asizu ručao s dva brata. Jedan brat iz Istočne Europe bio je od komunista strpan u zatvor. Drugi je bio iz Latinske Amerike i govorio je gotovo kao komunist. Njihova politička stajališta bijahu potpuno suprotna. Ali oni su otvorili oči jedan drugome. Vodili su jedan drugoga u širi prostor, na vrlo prostrane pašnjake evanđelja.

Da bi se zbililo to uzajamno oslobođenje, trebamo maštovitosti i poniznosti. Trebamo maštovitosti ne samo da bismo čuli ono što sudionici Kapitula kažu nego da bi mogli naslutiti zbog čega to kažu. Iris Murdoch, engleska filozfkinja, napisala je da, kad se ne slažeš s nekim ljudima, moraš se pitati čega se boje. Kakvu opasnost uočavaju za svoja najdublja uvjerenja. Zbog čega tako strastveno o tom govore? Kako razumjeti taj strah? Iznad svega, ovaj Provincijski kapitul bit će događaj milosti ako imamo poniznosti da slušamo.

Posljednje napisane Lutherove riječi bile su: «Prosjaci smo. To je istina». Mi smo propovjednici Istine, zato priznajmo da smo na ovaj Kapitul došli kao prosjaci, kao oni koji su gladni znati više o Bogu. Jer, kao što reče sveti Augustin: «Bog je uvijek više».

«Danas se ispunilo ovo Pismo što ste čuli». Ako smo pozorni na Riječ Božju i na drugoga, tada će ovaj Kapitul, koji smo danas započeli, biti vrijeme milosti, vrijeme darova. Tada ćemo se sretni vratiti doma, svojim postajama i svojoj braći. I tada ćemo biti sposobni otvoriti oči slijepca i osloboditi utamničene jer bijasmo otvorili oči jedan drugoga i oslobodili jedan drugoga. Tada ćemo uistinu moći shvatiti, razumjeti i propovijedati godinu milosti Gospodnje.

Solidarnost kao životno opredjeljenje

(Predavanje prof. dr. sc. fra Luke Tomaševića održano na Provincijskom kapitolu 2006.)

Ovo razmišljanje valja početi od činjenice da su se u našim životima i u našem društvu dogodila ogromna previranja. Iz jednog tvrdog i Crkvi nesklonog sustava, prešli smo u drugi, neoliberalni i građanski. Istovremeno se susrećemo i s gubitkom vjere u Božju vladavinu i u njegovu providnost u našim sredinama.

Sve je to unijelo ogromnu dozu nesigurnosti i straha u naš svijet i u našu zajednicu, jer nevjera svu odgovornost za svijet, za život i za budućnost stavlja isključivo na krhka čovjekova leđa s čime se veoma teško nositi.

Tu je i brzi razvoj građanskog društva na koji još nismo navikli i koji ide prema superorganiziranosti na svakom području života.

Svi mi to osjećamo, sve nas to ugrožava i očito je da je poljuljan naš tradicionalni način života.

Zbog svega toga trpimo, jednako kao i svaki čovjek, jer smo svi pomalo svedeni na kotačić velikog mehanizma.

To se osjeća i unutar naše zajednice, sve to proživljavamo, a kako smo zatvoreni, neiskreni i nemamo istinske snage za bratski i iskreni razgovor, nastaje grupiranje, ali po nekim čudnim osnovama i kriterijima, dok mnogi ostaju sasvim pasivni, izvan svih zbivanja, gotovo bez nade.

No, svi znamo da je čovjek biće okrenuto prema budućnosti kako bi pronašao smisao svoje opstojnosti. Tako *sutra* već određuje smisao našega danas, *sutra* koje je za mene i za druge. Znači da *sutra* uvjetuje i naše djelovanje. U tom smislu je zanimljivo da mnogi u Crkvi, pogotovo intelektualci, rado prihvaćaju

franjevački duh i tu traže čovjeka i redovnika *budućnosti* jer u Franjinom duhu gledaju slobodu *istinskog životnog duha* i *slobodne zajednice prožete ljubavlju*. Naime, mnogi smatraju kako franjevci djeluju neposredno iz samih sebe, onako kako spontano osjećaju, nikako pomoću nekakvog izrađenog htjenja, djeluju na liniji *žive i izvorne osobnosti* koju sami oblikuju svojim unutarnjim zakonima vjernosti Bogu i narodu. Svatko misli da smo mi veoma *solidarni* ljudi.

A mi, što mi velimo o sebi? Kako se doživljavamo: jesmo li međusobno i životno solidarni? Što nam znači solidarnost i kako je shvaćamo?

Ovo su osnovna pitanja koja bih želio zajedno s vama glasno razmišljati.

Danas se puno govori i piše o solidarnosti. I u misli pok. pape Ivana Pavla II. solidarnost je prisutna i uključuje kako socijalnu pravdu tako i socijalnu ljubav. U današnjem napetom i kompliciranom svijetu ona doista postaje i krepost i opći društveni imperativ. U napetostima Sjever-Jug posljednjih desetljeća, a posebice na Konferenciji Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju (Rio de Janeiro, 3. -14. lipnja 1992.) , moglo se vidjeti kako je upravo solidarnost u središtu socijalnih napetosti i problema u svijetu.

Sam pojam solidarnosti je pravnog podrijetla, a označava odgovornost “in solidum” tj. u odnosu na nešto što nije djeljivo. U socijalnom smislu solidarnost je “spontan ili dogovoren odnos između dviju ili više osoba, u kojemu postoji bitna podudarnost između interesa, ideja i osjećaja” (Hrvatski opći leksikon). U modernom razdoblju pojam poprima antropološko i etičko značenje, a u kršćanskom shvaćanju i ono teološko, jer je povijest spasenja progresivna povijest objave solidarnog Boga. Tako solidarnost postaje fenomen i model samih ljudskih odnosa koji se trebaju ostvarivati po učinkovitoj recipročnosti. Nužno je prijeći prag pravednosti i ostvarivati druge zahtjeve koji dolaze iz jedinstvenosti svake pojedine osobe, te s drugima živjeti po logici darivanja. Time se solidarnost gotovo izjednačuje s ljubavlju i darivanjem.

Tako shvaćena solidarnost nadilazi svoje pravno shvaćanje u kojem nije bilo mjesta za altruizam i dobrohotnost, već samo za pravnu obligaciju koja se rađa među ugovornim stranama koje tvore ugovor.

Svi su narodi poznavali pojam solidarnosti, posebice u sklapanju ratnih saveza, ali je ona gotovo uvijek ostajala u uskom krugu pojedinih društvenih grupa koje se bore protiv drugih (ljudi i bogovi, razni narodi, patriciji i plebejci, plemići i kmetovi, itd.). Riječ je o solidarnosti prije razvoja modernog društva koja se temeljila na čvrstim i ustaljenim odnosima u dobro određenom društvu. Nastupom industrijskog društva nastaje i radničko pitanje i radnička solidarnost koja se jasno suprotstavlja višoj klasi. Taj tip radničke solidarnosti je izrazito opresivnog karaktera i razvija se između

različitih društvenih klasa i to zbog raspodjele društvenog proizvoda. Svakako da se solidarnost mora uzeti u obzir kada je riječ o raspodjeli dobara, ali u tom slučaju solidarnost postaje paradoks, osobito ako se svede samo na društvene grupe i klase. (Izgleda da smo je mi u Provinciji sačuvali upravo na ovoj razini do dana današnjega!).

Kada blagostanje zahvati gotovo čitavo društvo, što je slučaj sa zapadnim društvom, pa već i s našim, a i s nama ponaosob, je li onda solidarnost više potrebna? No, pojavio se i novi fenomen našega društva: trebamo nova pravila, kao i različito poimanje solidarnosti upravo za one slojeve ili pojedince koji ne pripadaju nijednoj grupi, koji žive na rubu zbivanja.

Stoga solidarnost danas traži nove izričaje i definicije. Dobra se umnažaju, kako u svijetu, tako i u Provinciji, ali svi ne postaju dionici tih dobara, s jedne strane, a s druge ta ista dobra mnoge zatvaraju u sebe i omogućuju im vlastito uživanje. Gotovo da je više izgubljen smisao za čitanje, razmišljanje, kulturu i molitvu.

Gorući je problem naših dana da nemamo više vremena za osobe i njihove probleme, nemamo vremena za slušanje ni starih ni mladih. (Provincija puna starih, a mladi nas napuštaju). Sjetimo se ovdje i svojih bolesnika koji mogu biti sretni ako dobiju ikakvu solidarnost. A što je sa solidarnošću šutnje, osmjeha, poticaja, odobravanja i iskrenog prijateljstva?

A što je sa solidarnošću s onima koji trpe, koji su progonjeni, koji nemaju posla, koji nemaju stana? Ili se mi u zadnje vrijeme više solidariziramo s onima koji vladaju, koji su bogati! Ima fratara koji i javno politički istupaju, ima i onih koji se diče svojim političkim vezama i moći, tako da se mnogi tome čude, a zajednica ne reagira!

No, pođimo dalje: ako uviđamo potrebu solidarnosti, onda možemo ustvrditi da prolazi vrijeme solidarnosti kao kriterija suživota i da je nastupilo vrijeme solidarnosti kao životnog opredjeljenja. Upravo u tom pravcu se razvija pojam solidarnosti i u društvenom nauku Crkve, kao i u laičkoj modernoj misli. Crkva govori o socijalnoj sigurnosti, o definiciji socijalne države (welfare state), o internacionalnim problemima povezanim uz nesrazmjerne razvojne probleme i uz siromaštvo.

Sve do prije nekoliko godina laička misao je solidarnost smatrala samo sekulariziranim sinonimom kršćanskog pojma ljubavi prema bližnjemu ili bratstva. S početkom pokreta za ljudska prava u Istočnom bloku, posebice pojavom poljske Solidarnošći, pojam je postao kao moto i sinonim otpora komunističkom režimu. Danas pojam nije više samo politički, već i socijalni, i obuhvaća više vidova: zajedničku obranu, zajednički nastup, zajedničku sigurnost, kao i zajednički rad na razvoju industrijskih zemalja i zemalja Trećeg svijeta, osobnu solidarnost,

solidarnost među osobama, kao i politiku solidarnosti. *Ona upravo postaje životno opredjeljenje svih ljudi dobre volje kako bi svaki čovjek i svako biće na ovoj zemlji imalo svoju šansu za normalan razvoj i miran život.* Dakle, njezino izvorište nije više u pravu, već prelazi na narav, odnosno na slobodu i mir.

“Univerzalna solidarnost koja je činjenica, za nas je ne samo dobrobit nego i dužnost. . . Obaveza solidarnosti koja je na snazi za osobe vrijedi i za narode: razvijeni narodi imaju najhitniju obavezu da pomognu zemljama u razvoju. . . Svjetska solidarnost, koja biva sve efikasnijom, mora omogućiti svim narodima da sami postanu graditelji svoje sudbine” (Pavao VI.)

To je solidarnost bez granica jer život ne bi smio biti za jedne samo teret i muka, a za druge samo bezbrižnost i uživanje, već za sve podnošljivi stupanj osmišljenog života i rada.

Solidarnost se ne može zadovoljiti “većinom”, niti zadovoljenjem očekivanja onih koji stoje uglavnom dobro, već se mora protegnuti i na one koji “nemaju nade”.

Solidarnost nije čisti asistencijalizam, milostinja ili davanje suviška. Njezin cilj je oslobođenje čovjeka i naroda, aktiviranje svih osobnih snaga i davanje nužnih kako materijalnih (kapitala, sirovina, strojeva, prehrane), tako i nematerijalnih sredstava i instrumenata (kultura, tehnologija, informacija), ali i onih duhovnih (molitva, žrtva, savjet).

Uz to, solidarnost nije samo materijalno pomaganje, već daleko više omogućivanje potrebnima da se samostalno ostvaruju i razvijaju. To su veoma dobro shvatili mnogi misionari i razne organizacije dragovoljnih pomagača (voluntarijat). I upravo bi po našim župama i u našem narodu to trebalo osobito razvijati.

Kad je riječ o asistencijskoj solidarnosti, možda smo u tome i dobri! Mnoga braća veoma dobro djeluju karitativno (imamo i *Panis vitae*). No, postavljam pitanje: dajemo li išta svoga? Što mi posebice dobro činimo ako samo tuđe skupljamo i potom dijelimo? (o kriterijima raspodjele ne bih govorio! No, omastimo li i vlastiti brk od tuđega, danog za sirotinju?)

Solidarnost traži odricanje i nužnoga za sebe i kadšto promjenu vlastitog stila života. Ona nije ni samo prigodna, tj. u nekim trenucima katastrofa ili nesreća, već treba postati redovita i svakodnevna. Zapravo, njezin temelj je kršćanska ljubav.

Prema nauku Crkve, solidarnost je etička vrednota i egzistencijalno opredjeljenje. Već dogmatska konstitucija II. vatikanskog sabora *Gaudium et spes* jasno govori da solidarnost proizlazi iz ljudske prirode i načina djelovanja. Ta, *ljudi su neminovno povezani jedni s drugima i u mnogočemu*

ovise jedni od drugih. Zbog toga su oni dužni ostvariti takvu povezanost koja će biti na korist pojedincima i za opće dobro. To zahtijeva da svatko bude odgovoran ne samo za pojedince nego i za zajednicu kao takvu, jer zajednica ovisi o pojedinim članovima koji je sačinjavaju.

Solidarnost dakle uključuje najprije činjenicu (indikativ) da su ljudi uistinu bitno upućeni jedni na druge i da ovisi jedni o drugima, i to na temelju same svoje naravi. Ta se ovisnost među ljudima osjeća na svim područjima i kroz čitav život. Iz te činjenice nužno slijedi zahtjev (imperativ) kako su ljudi dužni urediti međusobnu ovisnost tako da se osigura razvoj ljudske osobe i napredak čitavoga društva i zajednice. Međutim, sama činjenica da su ljudi ovisni jedni od drugih, ne donosi automatski dobre plodove. Upravo ta činjenica može biti uzrokom teških neprilika i nereda. Zbog toga se čovjek mora osjećati odgovornim s obzirom na druge ljude te ovisnost i povezanost s njima urediti ne samo na temelju pravednosti nego i ljubavi. O ovome bi trebalo dobro promisliti u našoj zajednici: stvorili smo čudne odnose i čudni poredak s obzirom na siromaštvo i s obzirom na poslušnost. Naglašavam ta dva zavjeta koji su ovdje bitni: naime, prema zavjetu siromaštva franjevac, po definiciji, niti smije išta posjedovati, niti, bez izričite dozvole svoga poglavara, ičim raspolagati. Dakle, kad je riječ o imetku i materijalnom djelovanju, onda to može i smije činiti samo zajednica! A mi?

Zavjet poslušnosti se, pak, odnosi na naše djelovanje, posebice ono javno. Naime, svi mi djelujemo samo po mandatu svoga starješine ili uprave, ako hoćete. Kako onda možemo i smijemo javno djelovati i istupati kao da nemamo zavjeta poslušnosti? Dakle, logika ovih zavjeta, ako ih iole ozbiljno shvaćamo, od svakoga pripadnika zajednice traži da se solidarizira sa svojom zajednicom (ako je to ikako moguće), a kad je riječ o vanjskim zbivanjima da djelujemo tek kroz nju i preko nje. No, naša je dijalektika života učinila svoje i svi se mi, manje-više, ponašamo samostalno. No, još je teže da se zajednica o mnogim pitanjima solidarnosti u društvu, o pitanjima solidarnosti unutar nje same i o javnim postupcima i stavovima svojih pojedinaca, kako političkim tako i drugim, izjašnjava rijetko ili, bolje rečeno, nikako.

Treba naglasiti da se kod nas važnost solidarnosti vidi i na primjeru pravične raspodjele materijalnih dobara i pravednog upravljanja dobrima zajednice. Bojim se da nam je sustav i način uprave koji se izgrađivao kroz zadnjih 30-tak godina, dotrajao i da nismo stvorili pravedne mehanizme kontrole i raspodjele.

S druge pak strane, svi smo izgubili ili gubimo osjećaj odgovornosti za zajednicu kojoj pripadamo, gotovo više i ne plaćamo naše poreze, a kamo li da provincijskoj i samostanskoj kasi bilo što doprinesemo. A trebalo bi, barem po pravednosti, dati svoj višak. Moramo izgraditi svijest da zajednica

mora izvršiti svoje obaveze prema mnogima, posebice prema odgojnim zavodima. Tu je i problem kulture, prikupljanja, očuvanja starina, umjetnina, ali i izgradnje novih objekata. Prema tome, po principu solidarnosti zajednica mora poštivati prava pojedinaca, a pojedinci prava i potrebe zajednice, jer i drugi moraju vršiti svoje obaveze koje imaju jedni prema drugima. Na taj se način promiče i zajedničko dobro i dobro pojedinaca. Bez toga, tj. bez istinske solidarnosti, ne postiže se ni jedno ni drugo dobro. Solidarnost je, dakle, od presudne važnosti za razvoj pojedinaca i zajednice.

To je ta uzajamnost koju “treba shvatiti kao *sustav koji određuje odnose* u suvremenom svijetu sa svim njegovim ekonomskim, kulturnim, političkim i vjerskim komponentama i valja je uzeti kao *moralnu kategoriju*. Ako se uzajamnost shvati u tom smislu, onda je solidarnost jedini odgovor na nju – i to solidarnost kao moralno i socijalno ponašanje, tj. kao “vrlina”. Ona nije, dakle, osjećaj neke neodređene sućuti ili površnog ganuća zbog patnji. Naprotiv, to je čvrsta i postojana odlučnost u zauzimanju za opće dobro, to jest za dobro svih i svakoga, jer *svi* smo mi uistinu za *sve* odgovorni. Bit takve solidarnosti vidi se u priznavanju osobnog dostojanstva drugih ljudi. U pojedinim društvima ona se vidi onda kada “oni koji imaju veći utjecaj, jer raspolažu većim dobrima i zajedničkim uslugama, moraju se osjećati odgovornima za slabije i biti spremni s njima dijeliti ono što posjeduju». (Ivan Pavao II.)

Solidarnost se tako protivi blokovskoj podjeli i želi uspostaviti mir kao i razvoj, “jer razvoj je, prema znamenitom izričaju enciklike pape Pavla VI. “*ново ime mira*” (Ivan Pavao II.) .

Čini mi se da sam s ovom tvrdnjom dosegnuo naše iskonsko i najteže pitanje. Podijeljeni smo u blokove, i to nije nikakva novost niti razvoj novije povijesti Provincije, ali smo, po mom sudu, otišli predaleko s tom blokovskom podjelom da zaboravljamo i opće dobro i solidarne odnose, a zavladao je duh *korisnosti* bez ikakva pridržaja.

Tome je pridonio i razvoj našega svijeta koji je razvio *civilizaciju korisnosti*, a ne *civilizaciju ljubavi*. U korijenu te civilizacije je ekonomska efikasnost, ljepota i fizički užitek, dok se sve drugo odbacuje i ne prihvaća. Time se je razvio *individualizam* sa svojim prohtjevima slobode *bez odgovornosti* i stvaranjem i promicanjem utilitarističkog morala. Glavna oznaka takvog morala jest, zapravo, moralni *relativizam* ili zadovoljavanje vlastitih potreba bez brige za druge i *opće dobro*. Tako se stvorio i duh *sebičnosti*. Drugi nikada nije shvaćen ni prihvaćen kao brat, kao dar, već kao takmac, a možda i kao neprijatelj, te stoga i naša zajednica postaje društvo međusobno suprotstavljenih pojedinaca i blokova gdje svi nastoje nadići jedni druge.

800. obljetnica utemeljenja Franjevačkog reda - što nam je činiti?

(Predavanje prof. dr. fra Jure Šimunovića održano na Provincijskom kapitolu 2006.)

«Duhovni život mora biti dakle na prvom mjestu u programu Obitelji posvećenog života, tako da se svaka ustanova i svaka zajednica predstave kao škole prave evanđeoske duhovnosti. (...) Upravo je *duhovna osobina posvećenog života* ono što može trgnuti osobe našega vremena, i te kako žedne apsolutnih vrijednosti, i tako se pretvoriti u očaravajuće svjedočanstvo. » (Ivan Pavao II, *Vita consecrata*, 93).

Uvod

Prisjećati se, slaviti prošlost može biti uspavlivanje ili buđenje, bijeg ili uključenje, vraćanje u prošlost ili otvaranje prema budućnosti - *Milost početka!* Može biti jednostavno rečeno - ili, ili. Ovisi od onog tko se prisjeća i tko slavi, tko je ili što je sadržaj slavlja. Ako povijest, to jest prošlost slavimo ili se prisjećamo s nostalgijom, otkrivenom ili prikrivenom željom ponavljanja, obnove, povratka, onda nam povijest nije učiteljica i mi je krivo čitamo, tumačimo i živimo. Zato i ova proslava i sjećanje veoma su opasni i zato joj moramo pristupiti kritički i otvorenih *očiju i ušiju* da bismo čuli i vidjeli što nam to Duh govori sada i u ovim prilikama, kontekstu u kojem suživimo i za koji smo suodgovorni. Prošlost nas ne smije zarobiti nego osloboditi. «Sjećanje i propovijedanje» treba biti «izazov da nastavimo i izgrađujemo veliku povijest,» da po primjeru Franje oplemenjujemo sadašnjost na svim razinama i otvaramo put prema budućnosti. Prisjetimo se Franjinih riječi koje je svim svojim sljedbenicima uputio pri kraju svojeg zemaljskog života: «Ja sam svoje učinio, što vi treba da učinite, neka vas pouči Krist!»

U ovom izlaganju pokušat ću služeći se egzistencijalnom metodom čitati Franjine spise u kontekstu sadašnjosti otvarajući se budućnosti. Dinamično ne statično čitanje povijesti, događaja i ljudi koji su nam prethodili. U središtu slavlja-prisjećanja 800. obljetnice utemeljenja našega bratstva dakle nije prošlost nego sadašnjost, nije kako je bilo nego kako je sada i s naznakama kako će biti.

Uz osnovne zapise koje nam je ostavio sv. Franjo posebno sam se služio dokumentima koje je za ovu prigodu ponudila Generalna kurija: *Milost početka, Nasljedovatelji Kristovi za bratski svijet, Gospodin ti dao mir.*

Rad je podijeljen u tri djela: *Kult/kultura, Evanđelje i bratstvo.*

Kult/kultura

Ako uzmemo i samo letimično i površno čitamo spise koje nam je ostavio sv. Franjo zapažamo da se gotovo u svakom tekstu pokazuje kako *kult* - štovanje Boga, tako i *kultura* - poštovanje čovjeka i svekolike stvarnosti.

Slavljenje/štovanje Boga u središtu je Franjina života iz čega onda proizlaze svi njegovi odnosi, stavovi, pogledi i tumačenja svekolike stvarnosti. «Sam Svevišnji i najviši, jedini i pravi Bog, neka ima, neka mu se iskazuje i neka prima sve časti i poklone, sve pohvale i blagoslove, svu zahvalnost i slavu, jer njegovo je svako dobro i on je jedini dobar (usp. Lk 18, 19). »

Polazeći od Boga možemo razumjeti Franju i njegov odnos prema svekolikoj stvarnosti, ali i razumjeti današnju stvarnost, sebe i svoju stvarnost i svekolike odnose. *Bog je mjera*. Njegova prisutnost ili odsutnost tumač su svekolikih odnosa koji vladaju među ljudima i po ljudima u svemiru. Zato Franjo upozorava svu svoju braću da Bog bude njihov glavni savjetnik, da osluškuju njegova nadahnuća. Svojim primjerom to je i pokazao. Tako čitam u *Oporuci*: «Gospodin je dao meni... Gospodin me doveo... ; Gospodin mi daje... ; Gospodin mi je dao i daje... Gospodin mi je dao braću... Gospodin mi objavi... Gospodin je meni dao... »

U *Nepotvrđenom pravilu* Franjo želi da braća kao pojedinci i zajednica slijede njegov primjer, da čine ono što se Gospodinu sviđa, da slijede njegova nadahnuća, njegovu volju: «Po Božjem nadahnuću. Kako mu se pred Bogom bude činilo. Kako im Gospodin udjeli milost. Kad upoznaju da se to Gospodinu sviđa. Što se sviđi Gospodinu. Pazimo što kaže Gospodin. Ništa nam drugo ne preostaje činiti nego da slijedimo volju Gospodnju. »

Iz tog živog i životvornog odnosa s Bogom proizlazi i Franjin odnos s čovjekom i svekolikom stvarnošću.

Svaki čovjek je za Franju prije svega dostojan poštivanja, trenutačno stanje ne može i nije razlog za prijezir, omalovažavanje, izbjegavanje. Zato će napisati-upozoriti svoju braću: «Opominjem i potičem braću da ne preziru niti sude ljude, koje vide odjevene mekom i šarenom odjećom, da se služe slasnim jelima i pićima, nego neka svaki radije sebe samoga sudi i prezire. » Franjo ima drugu metodu od one uobičajene koju ljudi upotrebljavaju da poprave jedni druge: *riječi, prisila, kazna, prijetnja*. Franjo «odgovara prijedlogom drugačijeg života, «protu-kulturom» koja se zasniva na evanđelju, a da pri tom ne upada u optuživanje i polemike. »

On ljude ne dijeli na dobre i loše, ne sudi i ne prosuđuje, ne pita se o njihovu odnosu i ponašanju nego o svojem. On prema svakom želi i postupa dobrohotno i to traži od svoje braće. «I tko god k njima dođe, prijatelj ili neprijatelj, lopov ili razbojnik, neka ga dobrohotno prime!»

Za Franju je sve živo, oživljeno, sa svime uspostavlja dijalog, sve ga podsjeća na Život, na dijalog koji postoji između Stvoritelja i stvorenoga. «Kad bi pronašao obilje cvjetova tako im je propovijedao i pozivao ih da hvale Gospodina kao da su razumni. Tako je netaknutom čistoćom opominjao na

božansku ljubav i poticao na radosnu podložnost: usjeve i vinograde, kamenje, šume i svu ljepotu polja, vodene izvore i zelenilo vrtova, zemlju i vatru, zrak i vjetar. Sve je stvorove nazivao braćom i sestrama i na izvrstan, drugima nepoznat način pronicao je tajne stvorova oštrinom srca kao onaj koji je već unišao u slobodu slave sinova Božjih. »

Franjo je pokazao da kult i kultura idu zajedno. Oni se integriraju, ujedinjuju, dovode do sklada sveukupne stvarnosti. Po kultu se čovjek ukorjenjuje, uprisutnjuje i uspostavlja u svojoj originalnosti i cjelovitosti, ulazi u odnos s Bogom i obogaćuje svoje odnose s bližnjim i svoje odnose s prirodom, stvarima i događajima.

Kult-kultura su stavovi i odnos štovanja i poštovanja. Oni pokazuju zrelost i integriranost čovjeka. To je razlog da je Franjo ostao izazovan i zanimljiv sve do naših dana i u naše dane. Zato taj *kulturalno-kulturni* aspekt nikada nećemo dovoljno živjeti. Tu smo pred stalnim izazovom da svjedočimo o čovjeku kao kulturalno-kulturnom biću po koje se povezuje kako s Bogom tako i s ljudima na jedan poseban skladan, profinjen način. Bogu se ne smije ništa pretpostaviti. «Molim svu braću, kako ministre tako i ostale, da, odstranivši svaku zapreku i zapostavivši svaku brigu i skrb, kako god bolje mogu učine da Gospodin Bog bude služen, ljubljen, čašćen i štovan čistim srcem i neokaljanim duhom, što on traži više od svega. »

Franjo polazi od, živi/putuje s i otkriva /dolazi k Boga. To je potreba i našeg vremena to je i poziv nama, to svjedočanstvo treba davati ako želimo drugačiji/bolji svijet. «Vjerujem, kaže kard. Lehmann, da u slijedećem vremenu mnogo toga moramo gurnuti na drugo ili treće mjesto, možda čak ostaviti daleko, uz jedinstven, korijenit napor za nas same pa i ponad nas, da bismo drugim ljudima uvjerljivo pokazali što je Bog u našem životu. Živi li on u nama. Toliko je toga ritualističkog, sakramentalističkog, što se odvija kao po sebi razumljivo, A Bog nikada ne može biti po sebi razumljiv. Mora nas uvijek iznova istrgnuti iz nas. Uvijek smo na putu s njim u jednom Izlasku. Samo to može onda i druge uvjeriti. »

Trebamo se zapitati vrijedili za nas, za mene, posebno kao franjevca, kritička prosudba koju je kard. Lehmann napisao o prošlosti studija teologije, duhovnosti, života općenito? «Kad bih još jednom imao drugi život kao teolog, onda bih mnogo toga što se naširoko i opsežno uči bacio preko palube i doista intenzivnije razmišljao o Bogu, uključujući trojedinoga Boga. Tu vidim veliku priliku. »

Ovo slavlje-sjećanje za sve nas uistinu je *prilika-poziv* da više nego do sada mislimo na Boga. Od trenutka kada se Franjo prepustio Bogu, kako piše H. Hesse, «našao je ono što niti jedan svećenik i niti jedan mudrac ondašnjeg

vremena nije našao, izgubljeni put po kojem se povratio Bogu i upravo tada za njega zemlja i zemaljsko nisu nestali, naprotiv oni su mu bili darovani jer je njegova duša pronašla u estatičnosti, izgubljeno jedinstvo svijeta, shvaćajući istovremeno u čistoj ljubavi kako vrijeme tako i vječnost. »

Put do Boga i do sebe i cjelokupne stvarnosti vodi preko molitve. Ona je u biti sažetak kulta i kulture. U njoj je ljepota, dobrota, istina. Molitva nije nešto iznimno, posebno, ona je redoviti i harmonični način bivovanja.

«Molitveni je život, «duh molitve i pobožnosti», najvažniji među različitim oblicima kojima se izražava naš odnos ljubavi s Ocem. Život molitve, kao i ljubav, nije nešto što se čini, nego nešto što se živi cijelim bićem (usp. SdP 27b) i u svakom trenutku; zbog toga molitva, kao i ljubav, na nov način oblikuje naš osobni odnos s Gospodinom. » (Prioritates, 9)

Evandjelje

Zaborav i nedovoljno življenje Evandjelja proizvelo je sve naše stranputice, sva naša čaranja i razočaranja i u prošlosti i u sadašnjosti na polju vjere i vjernosti i svekolikih odnosa, na svim razinama. Sve drugo bez Evandjelja postaje loša kopija, s vremenom se troši i istroši i pretvara, ponekad, u izdaju.

Prisjetimo se ukratko: Kad je Crkva u srednjem vijeku doživjela svoju izvanjsku moć i slavu, ali je izgubila snagu evanđeoskog preobražaja, pojavio se sv. Franjo, za kojega mnogi poznavaoči povijesnih zbivanja unutar Crkve, kažu da je bio jedini pravi obnovitelj života Crkve. Obnova iznutra, obnova bez nasilja. U *Prvom i Drugom pravilu* piše: «Pravilo i život male braće jest ovo: opsluživati sveto Evandjelje Gospodina našega Isusa Krista. » Kako je on do toga došao sam piše u Oporuci: «I kad mi je Gospodin dao braću, nitko mi nije kazivao što moram činiti, nego mi je sam Svevišnji objavio da moram živjeti po duhu svetog Evandjelja. »

Nakana Drugog vatikanskog sabora jasno se vidi iz riječi Ivana XXIII. S kojima je najavio sabor 20. listopada 1962: «Namjeravamo potražiti nove putove za obnovu nas samih da bismo postali što vjerniji svjedoci Kristova Evandjelja. » Ove riječi izražavaju vjerno cilj sabora tj. Crkve. To je i jedini pravi cilj, drugog i ne može biti. Sve konstitucije, dekreti, deklaracije imaju tu svrhu pod raznim vidovima. Otvoriti se duhu Božjem i otvoriti se svijetu u kojem se živi i čiji smo dio. Isus je upravo tako činio i na to pozivao. Utjelovljenje = Bog u svijetu. U *Lumen gentium* čitamo: «Sveti Sabor, sabran u Duhu Svetome, žarko želi da se njegovom svjetlošću, koja odsjeva na licu Crkve, rasvijetli sve ljude navješćujući Evandjelje svakom stvorenju (usp. Mk 16 15). »

U *Dei Verbum* čitamo: «Nikome ne može izbjeći da među svim Pismima, pa i onima Novoga zavjeta, Evanđeljima pripada prvenstvo, jer su ona poglavito svjedočanstvo o životu i nauci Riječi utjelovljene, našega Spasitelja. » U tom slijedu nalazi se i *Veliki jubilej*. U noći s 24. na 25. prosinca 1999. prolazeći kroz Sveta vrata, Ivan Pavao II. pokazati će Crkvi i svijetu sveto Evanđelje, izvor života i nade za treće tisućljeće koje nadolazi. » Dakle: *opsluživati* Evanđelje (sv. Franjo), *svjedočiti* Evanđelje (Ivan XXXIII), *navješćujući* Evanđelje (Lumen gentium), *prvenstvo* Evanđelja (*Dei Verbum*), *pokazati* Evanđelje (Ivan Pavao II).

Papa Ivan Pavao II, tražeći oprost za grijeha počinjene od Crkve, od Crkve kao zajednice i pojedinaca koji tvore tu zajednicu, kao uzroke onog što je Crkva učinila, a nije smjela i onog što nije učinila (propustila) a trebala je učiniti, kao glavni razlog vidi u *otklon u od Evanđelja* (zaborav Evanđelja). Iz toga su onda proizašli svi drugi grijesi: križarski ratovi i inkvizicija, podjele među kršćanima, progoni Židova, nasilno pokrštavanje, prevlast muškaraca te ropstvo i socijalna nejednakost.

Upravo Evanđelje se nije *dogadalo*, bilo je zaboravljano, počesto se činilo i suprotno. Prevladala su neka druga pravila-metode, neki drugi razlozi, neka druga opravdanja, neko drugo i drukčije življenje među kršćanima, u čemu su sudjelovali i «svetih, učenih i pobožnih ljudi».

Franjo želi da se Evanđelje najprije dogada, živi. «Neka sva braća propovijedaju djelima» Evanđelje je susret, iskustvo, suosjećaj, pažnja i ljubav Boga koji nam se objavio i pokazao *u i po* Isusu Kristu. Franjo kaže u *Nepotvrđenom Pravilu*, «držimo, dakle, riječi, život i nauk i sveto Evanđelje onoga koji se udostojao za nas moliti svoga Oca i objaviti nam njegovo ime. » u *Pismu klericima* piše: «Doista, od istoga Svevišnjega na ovome svijetu ništa tjelesno nemamo i ne vidimo osim tijela i krvi, imena i riječi po kojima smo stvoreni i otkupljeni od smrti na život. » Guardini, R., piše: «Navlastitost kršćanstva jest On sam; ono što po Njemu prispijeva k ljudima i odnos koji čovjek po Njemu može imati s Bogom. (...) U kršćanskom postupanju, naprotiv, na mjestu općenite norme nalazi se povijesna Kristova osoba. »

Sv. Klara Franjina prva i najbolja učenica je zagledana u Krista svakodnevno. To preporuča i bl. Agnezi Praškoj: «Danomice gledaj u ovo zrcalo, kraljice, zaručnice Isusa Krista, i u njemu neprestano promatraj svoje lice. » To iskustvo gledanja, promatranja, slušanja Krista treba učiti, razvijati, odgajati i njegovati. To je temelj Franjine i franjevačke duhovnosti - Kristocentrizam. Odnos *u* Kristu, *po* Kristu i *s* Kristom. Kardinal Lehmann ističe posebnu važnost upravo slušanja, gledanja na život po vjeri, i upozorava: «To ne raste samo od sebe, to treba učiti i njegovati, mora se i u odgoju i u obrazovanju štititi, vježbati. » To je povratak «životnom zajedništvu» s Bogom

po Isusu Kristu. To je poziv i potreba koja nadilazi vremena i prostore ukoliko i koliko želimo ne samo zvati se nego i biti kršćani-redovnici-franjevci. «Moramo se vraćati na taj izvor. Samo je tu obnova. ‘Svi su moji izvori u tebi’. »

Evandjelje je u franjevaštvu paradigma, uzorak, matrica u kojoj se nalazi i što i kako djelovati, živjeti - esencija i egzistencija. Franjo će napisati: «Živjeti po duhu svetog Evandjelja. » To znači držati se «riječi, života i nauka i svetog Evandjelja onoga koji se udostojao za nas moliti svoga Oca i objaviti nam njegovo ime. »

Franjevački način predstavljanja Evandjelja bio je tako prepoznatljiv i privlačan da su: «Mnogi iz naroda, plemeniti i neplemeniti, klerici i laici, božanskim nadahnućem taknuti, počeli pristupati k sv. Franji sa željom da doživotno vojuju pod njegovim vodstvom i po njegovoj nauci. (...) Potaknuti njegovim propovijedanjem, načinom života, Pravilom i naučavanjem obnavljali su se vjernici Crkve Kristove obaju spolova, a trojstruka vojska onih koji se spašavaju donosila je pobjede. Svima je davao upute za život i svakome je staležu pokazivao istinski put spasenja. »

Živjeti po Evandelju, odgajati po Evandelju i odgajati Evandeljem prvotna je *zadaca* kako vjernika laika tako i redovnika, a rekao bih na najposebniji način nas franjevca. Evandjelje odgovara upravo čovjeku na putu. Ono nije za posebne, izabrane. Ono «unosi u život posebni duh milosrđa i jednostavnosti, dobrote i shvaćanja ljudskih slabosti, u toj duhovnosti nema mjesta za cjepidlačenje (pedanteriju), strogoću, hladnoću, naprotiv vlada sloboda, bratstvo, umjerenost, trijeznost u svim stvarima, postupcima, posebno u onom što se odnosi na kazne, pokore, tjelesne postove, tišinu i odnose među ljudima. » A upravo svim smo tim manjkavi u našim međuodnosima. To je razlog mnogih nerazumijevanja, sve do sukoba kako u osobnom tako isto u zajedničkom životu. Ratzinger, govoreći o odnosu između kulture, evandjelja i odgoja piše: «Evandjelje do stanovita stupnja pretpostavlja kulturu, ne nadomješta je, ali je obilježava. U grčkom svijetu u našem poimanju «kultura» najviše se približava *paideia* - obrazovanje u najvišem smislu, da ono dovede čovjeka do istinske čovječnosti. Latini su to isto izražavali riječju *eruditio*: čovjek biva oplemenjen oblikovan za istinsko čovječstvo. U ovom smislu evandjelje je posve bitno *paideia-kultura*, ali se u ovome odgajanju čovjeka povezuje sa svim silama koje ga oblikuju kao biće zajednice. »

«Kad smo raspoloživi svaki dan slušati «riječi Gospodina našega Isusa Krista, koji je Riječ Očeva, i riječi Duha Svetoga koje su duh i život» (2P 3), moći ćemo koračati putem svetosti u bratstvu, naviještati evandjelje svakom stvorenju, pratiti današnje ljude u traženju jedinoga Boga i razlikovati znakove vremena u Duhu Gospodinovom. » (Prioritates, 31).

Bratstvo

Bog nas poziva, sabire i dariva jedne drugima. Mi ne biramo jedni druge. Sve je dar. To je temelj i na tom temelju utemeljuje se franjevačka zajednica. Tada zajednički život nije onaj uobičajeni život u kojem su odnosi među članovima postavljeni hijerarhijski, prijateljski, profesionalno, strogo određen prema stupnjevima vlasti, položaja koji netko trenutno zauzima. «Zajedništvo ljudi s Kristom nije samo ljudski čin, plod neke zajedničke ideologije ili zajedničke koristi. Još je manje to neka krijepost stečena jedino zalaganjem, ili oblik života koji se opravdava prikladnošću. Zajedništvo života ljudi je djelo Božje, dar Božji, milost Božja, zajedništvo života više nego li zajedništvo probitaka. » Zasniva se na zajedničkom oćinstvu. «Ukupno u Franjinim spisima ime «Otac» upotrebljava se devedeset i dva puta. (...) Otac, u dubokom znaćenju jednog počela, jednog početka, uvijek u svemu ima inicijativu. »

Jedan je vaš Ućitelj, Otac, Voća a svi ste vi braća (usp. Mt 23 8-12). Naglasak je stavljen ne na vlast nego na služenje, ne na pojedinca koji ima vlast, nego na zajednicu, ne na ćovjeka nego na Boga. Tako se u zajednici raća zajedništvo koje vodi prema bratstvu. Bratstvo se mora temeljiti u i po Bogu, tek tako temeljeno i utemeljeno bratstvo može biti okrepa i pomoć pojedincu i pojedinac okrepa i pomoć bratstvu.

Polazište za svekolike odnose unutar bratstva nalazi se u rijećima koje ćitamo u Oporuci: «I pošto mi Gospodin dade braću. » Nisu po srijedi izvanjski, materijalni, pa ni duhovni, kulturni, intelektualni, rodbinski ili profesionalni *razlozi* da se živi zajedno. Bog poziva, sabire i dariva jedne drugima. Život se odvija na način *darivanja-zahvalnosti*. Odnos prema daru pokazuje i naš odnos prema darivatelju. Zaboravljanje, odbacivanje dara zaborav, odbacivanje je i darovatelja. «Franjo je u vjeri primio Kristovo Evandelje. On je bio svjestan toga da je zajedno sa svojom braćom poslan u svijet, da bi svojim načinom života i svojom rijeći naviještao obraćenje Evandelju i da bi svjedoćio dolazak kraljevstva Božjega i djelovanje njegove ljubavi među ljudima. Svijest ovoga poslanja dala mu je njegovu duhovnu dinamiku, njegovu pokretljivost i hrabrost novoga zapoćinjanja. »

Živeći život kroz *darivanje i zahvalnost* stvara se zajedništvo što je više (kvalitet) nego skup pojedinaca (kvantitet). U takvom zajedništvu pokazuje se i prenosi cjelina života. Zajednica kao takva postaje bitni ćimbenik odgoja. «Napor da se izgradi bratstvo nužno prolazi kroz skrb oko odgoja, - ljupkosti, iskrenosti i uzajamnog povjerenja, nadzora samoga sebe, obazrivosti, otmjenosti, osjećaja za humor, duha uzajamnog djelovanja, sposobnosti dijaloga i komunikacije, i iskrenoga pristajanja na blagotvornu zajednićarsku stegu» (*Bratski Život*, 27; usp. GG KK 42).

Odgaj samo koji se živi i prenosi kroz zajedništvo u zajednici ima šanse zahvatiti pojedinca, da ga pojedinac prihvati, da se pojedinac mijenja. Temelj toga zajedništva je riječ Božja, Tijelo Kristovo. Ništa više i ništa manje. «Temeljna stvarnost Crkve je zajedništvo, narod, koinonia, tijelo Kristovo. Na to poziva riječ Božja. Radi toga je Krist došao. Crkva nema nikakav drugi smisao. Pavao bi bio iznenađen, kad bi čuo redovnike koji kažu: «Mi želimo oblikovati jedno zajedništvo. » Kad bi oni to mogli učiniti bez Njega, tada bi njegov dolazak bio bespredmetan. On je onaj koji oblikuje zajedništvo, koji pomiruje Židove i pogane. «On je, naime, naš mir. On sjedini oba dijela i svojom smrću sruši rastavni zid, neprijateljstvo, On dokinu Zakon s njegovim zapovijedima i zahtjevima da dvojicu učini u svojoj osobi jednim novim čovjekom. On izmiri i pomiri oba križem s Bogom u jednom tijelu. On u svojoj osobi ubi neprijateljstvo (Ef 2,14-16)». «Budući daje Bog već postavio jedini temelj našeg zajedništva, budući da nas je on već davno prije no što smo ušli u zajednički život s drugim kršćanima, skupio s njima ujedno Tijelo u Isusu Kristu. U zajednički život s drugim kršćanima ne ulazimo kao oni koji zahtijevaju, već kao oni koji zahvaljuju i primaju. (...) Ne bunimo se, piše spomenuti Bonhoeffer, zbog onog što nam Bog ne daje, već zahvaljujemo Bogu za ono što nam daje svaki dan. (...) U kršćanskoj zajednici kao i u svakodnevnom životu pojedinca važno je zahvaljivati. Samo onaj koji je zahvalan za male stvari prima i velike. » «Za Franju se, piše Chesterton, može s pravom reći da je napisao temeljna načela prihvaćanja i naklonosti, gramatiku zahvalnosti. «

Kriza odgoja je upravo kriza zajedništva u kojoj žive zajednice kako one svjetovne tako i crkvene.

Pojedinac se jednostavno gubi jer nema ishodišta, uporišta, oslonca, nema doživljaja da nekom pripada i da mu netko pripada što se pokazuje bitnim za odgoj i uopće za pozitivan osjećaj života. Život se treba doživjeti kao suživot, zajednica kroz zajedništvo. «Sam nas Gospodin, naime, nije postavio da budemo uzor i zrcalo samo drugima, nego i našim braći, koje je Gospodin pozvao u naše zvanje. »

Franjo vidi zajednicu prvotno kroz zajedništvo, kroz darivanje unutar zajednice. Zajednica postaje prvi uzor, primjer, zrcalo u kojem pojedinci vide i doživljavaju sebe, potom onima koji žive izvan zajednice, «koji žive u svijetu». «Iz sposobnosti da se živi uzajamnu poslušnost i služenje u bratstvu, dajući tako stvarnost zbilji da smo braća-u-odnosu, rađa se mogućnost da se svjedoči daje Krist naš mir, naše pomirenje, onaj koji je ujedinio grijehom rastočeno čovječanstvo. »

Veoma je važno naglasiti potrebu zajedničkog svjedočenja. Naime, pojedinac može živjeti život kao nešto dobio, darovano, lijepo, istinito, radosno samo kroz zajedničko svjedočenje zajednice, bratstva. U dokumentu *Bratski život*,

piše: «Bratski život premda nije' sve' u poslanju redovničke zajednice, njegov je bitan element.

Bratski život na redovnički načinje isto tako važan kao apostolsko djelovanje. « u Prioritetima piše: «Prvi temeljni oblik evangelizacije Manje braće je njihov život zajedništva u bratstvu. »

U životu kada je u istinskom zajedništvu, a ne samo formalno «svatko se osjeća suodgovornim za vjernost drugoga, svatko daje svoj doprinos da se stvori vedro ozračje udioništva života, razumijevanja, uzajamne pomoći; svatko je pažljiv prema čas ovima umora, trpljenja, odvajanja, gubljenja motiva kod brata, svatko nudi svoju pomoć onome koga su ražalostile poteškoće i kušnje. » Zajednica koja živi zajedništvo još je važnija u naše vrijeme koje je obilježeno razmrvljenošću, nepovezanošću, neutemeljenošću, izvankošću. Zajednica treba postati mjesto u kojem se Evanđelje najavljuje i koje najavljuje Evanđelje. Ivan Pavao II. govoreći o zadacima koji stoje pred vjernicima u ovom tisućljeću kaže: «Napraviti od Crkve dom i školu zajedništva: evo velikog izazova koji stoji pred nama u tisućljeću koje započinje, želimo li biti vjerni Božjem planu i odgovoriti na duboka očekivanja svijeta. » To je dakle stalni izazov i poziv na kojem treba svakodnevno raditi. Ako je to poziv i *zadaca* Crkvi i Crkve, mi trebamo biti prvi koji će pokazati da je to moguće, uzor i uzorak za druge skupine vjernika. dar Božji, milost Božja, zajedništvo života više nego li zajedništvo probitaka. » (*Prioritates*, 17).

Misli za kraj

U izlaganju, razmišljanju pokušao sam iznijeti ukratko, mozaički, na temelju *Spisa sv. Franje* i dokumenata koje nam je ponudila generalna kurija u prigodi slavlja 800-e obljetnice ono *esencijalno i egzistencijalno* (bitno i životno) što i kako bi trebalo biti naše sjećanje-proslava. Rekao bih ništa novo. Ono što smo svi mi više ili manje znali, ali smo možda zaboravili, zaboravili da znanje treba postati življenje, uvjerenje, stav, odnos. Znanje treba postati prepoznatljivo u načinu života, odnosa na svim razinama. Ono što je Franju činilo drugačijim, različitim i izazovnijim od dugih,

od nas, jest «čistoća onog što je činio».

Franjo je bio prepoznat kao čovjek kulta/kulture, kao čovjek Evanđelja, kao čovjek koji stvara zajedništvo. Chestertom piše: «Taj čovjek, izuzevši milost Božju, je objašnjenje za sve ono što je slijedilo; ljudi su postupali sasvim drugčije, sukladno tome jesu li ga upoznali ili ne».

Jesmo li mi, ja, upoznali sv. Franju? Ova proslava, možda je, prigoda da i mi upoznamo Franju, i tako ostvarimo *Milost početka*. Jedino tako ovo slavlje koje najavljujemo, za koje se spremamo i živimo, bit će ne samo sjećanje na

prošlost, s primjesom nostalgije, nego prije svega i iznad svega «preuzimanje s odlučnošću izazova da nastavimo i izgrađujemo veliku povijest» koju je Franjo nastavio-započeo, kroz naše svakodnevno življenje kulta/kulture, Evandelja i bratstva na franjevački način koji je i danas aktualan i izazovan kada se živi u «čistoći», kao što je bio i u Franjino vrijeme.

«Moć sv. Franje se uvijek izražavala preko savršene uljudnosti i profinjenosti. (...) On je ne samo ljubio, nego je i štovao Boga u svim njegovim stvorenjima.» Chesterton, G. K., *Sveti Frano Asiški*, 115.

Zapisnik Kapitulskog kongresa

Split, od 29. svibnja do 3. lipnja 2006.,

(u četvrtak 1. 6., zbog sudjelovanja o. Provincijala na sjednici HBK u Zagrebu, nisu se održavale sjednice)

Kapitulski kongres održan je u prostorijama Provincijalata pod predsjedanjem fra Željka Tolića, provincijala. Uz o. Provincijala prisustvovali su mu svi članovi nove uprave.

Kongres je započeo s radom u ponedjeljak 29. svibnja 2006. u 17 sati.

O. Provincijal je pozdravio nazočne, a onda je utvrđen dnevni red i raspored po kojem su se odvijale sjednicama.

Dnevni red:

1. Izbor tajnika Provincije
2. Izvještaj o. Provincijala
3. Pristigli dopisi
4. Personalne promijene u Domovini
5. Zaključci Kapitula 2006.
6. Razno

Ad. 1

Za tajnika Provincije izabran je fra Ante Udovičić.

Ad. 2-3

Nakon provincijalova izvještaja kroz proteklo razdoblje pristupilo se pristiglim dopisima. Svi pristigli dopisi su razmotreni.

Ad. 4-5

Personalne promijene u Domovini i inozemstvu su učinjene kako slijedi:

Za ekonoma Provincije izabran je fra Marko Mrše.

Službe u odgojnim zavodima

Magistar postulanata	- fra Miroslav Bustruc
Ravnatelj i prefekt sjemeništa	- fra Ivan Udovičić
Doprefekt u sjemeništu	- fra Joško Kodžoman
Duhovnik sjemeništara	- fra Zoran Jonjić
Meštar novaka	- fra Josip Cvitković
Domeštar novaka	- fra Stojan Damjanović
Magistar bogoslova	- fra Šimun Bilokapić
Domagistar bogoslova	- fra Ante Akrap
Duhovnik bogoslova	- fra Jure Šimunović
Voditelj šeste/pastoralne godine	- fra Ante Vučković

Personalne promijene u domovini**1. SPLIT- samostan Gospe od Zdravlja**

fra Željko Tolić	- provincijal
fra Ante Bilokapić	- gvardijan i župni vikar
fra Pavao Vučković	- župnik i vikar samostana
fra Šimun Čovo	- ekonom samostana
fra Ivica Jurić	- župni vikar
Babić, fra Ante	- provincijski promicatelj duhovnih zvanja i ispovijednik
Bekavac, fra Kruno	- voditelj karitativne udruge «Panis vitae» i ispovijednik
Bezina, fra Petar	- urednik lista «Rafo Kalinić» i ispovijednik
Brkan, fra Jure	- profesor i ispovijednik
Buljac, fra Mirko	- ispovijednik
Čovo, fra Ante	- profesor i ispovijednik
Čovo, fra Stjepan	- ispovijednik
Domazet, fra Anđelko	- profesor ispovijednik
Grgat, fra Stjepan	- župni vikar, profesor i ispovijednik
Kapitanović, fra Vicko	- profesor i ispovijednik
Lovrić, fra Božo	- ispovjednik
Lubina, fra Petar	- urednik lista „Marija“ i ispovijednik
Mendušić, fra Ivon	- ispovijednik

Moro, fra Dušan	- profesor i ispovijednik
Mrše, fra Marko	- ekonom Provincije i ispovijednik
Nimac, fra Stipe	- profesor i ispovijednik
Nimac, fra Zvonimir	- rekonvalescent i ispovijednik
Periša, fra Ante Branko	- profesor i ispovijednik
Radić, fra Stanko	- ispovijednik
Šimunović, fra Jure	- profesor i ispovijednik
Udovičić, fra Ante	- tajnik Provincije i ispovijednik
Vugdelija, fra Ante	- župnik Labina - Prgomet
Vugdelija, fra Marijan	- profesor i ispovijednik
<i>Područna kuća - Franjevački klerikat</i>	
Bilokapić, fra Šimun	- magistar bogoslova
Akrap, fra Ante	- domagistar bogoslova
Šimunović, fra Jure	- duhovnik bogoslova
Vučković, fra Ante	- voditelj pastoralne godine
<i>Župe samostanskog okružja</i>	
BLIZNA	- fra Ferdo Jukić, župnik
BRISTIVICA	- fra Petar Milanović Trapo, župnik i vikar Provincije
BRŠTANOVO	- fra Josip Grgić, župnik
CRIVAC	- fra Božo Gulić, župnik
ČVRLJEVO	- fra Ante Jurić Talaja, župnik
LEĆEVICA /RADOŠIĆ	- fra Petar Rastočić, župnik
OGORJE /ZLOPOLJE	- fra Stipe Bešlić, župnik
LABIN-PRGOMET	- fra Ante Vugdelija, župnik
PRIMORSKI DOLAC	- fra Ante Čavka, župnik
PRUGOVO	- fra Miroslav Modrić, župnik
2. IMOTSKI – samostan Sv. Franje Asiškoga	
fra Zoran Kutleša	- gvardijan i župnik
fra Kristian Stipanović	- vikar i ekonom samostana i župni vikar
Bustruc, fra Miroslav	- magistar postulanata, pučki misionar i ispovijednik
Vlašić, fra Krsto	- sakristan

Vrčić, fra Vijeko	- ispovijednik
Vukušić, fra Kruno	- u miru
<i>Župe samostanskog okružja</i>	
LOVREĆ	- fra Dinko Bošnjak, župnik
PODBABLJE	- fra Vinko Gudelj, župnik
	- fra Ivan Jukić, pastoralna pripomoć
PROLOŽAC	- fra Ante Madunić, župnik
	- fra Dominik Radić, pastoralna pripomoć
RUNOVIĆI	- fra Mladen Prolić, župnik
SLIVNO	- fra Rafo Begić, župnik
STUDENCI	- fra Jakov Begonja, župnik
VINJANI	- fra Denis Šimunović, župnik
	- fra Jakov Udovičić, župni vikar
ZMIJAVCI	- fra Mario Jurišić, župnik

3. KARIN – samostan Svete Marije Bezgrešne

fra Mladen Kovačević	- gvardijan i župnik
fra Ivan Buljević	- vikar i ekonom samostana
Lapić, fra Milan	- ispovijednik
Samodol, fra Frano	- ispovijednik

Župe samostanskog okružja

KRUŠEVO	- fra Ivan Buljević, župnik
LOVINAC-GRAČAC	- fra Jakov Prcela, župnik
	- fra Ivan Mirković, župni vikar
	- fra Ivan Lukač, župni vikar
PERUŠIĆ	- fra Frano Samodol i fra Milan Lapić (poslužuju iz Karina)
UDBINA	- fra Nedjeljko Knezović (na posudbu Gospićko-senjskoj biskupiji)

4. KNIN – samostan Sv. Ante Padovanskog

fra Petar Klarić	- gvardijan i župnik
fra Domagoj Volarević	- vikar i ekonom samostana i župni vikar

- Ančić, fra Božo ml. – vojni kapelan i ispovijednik
 Markota, fra Mate – bolnički kapelan i ispovijednik
 Norac Kevo, fra Luka – župni vikar

Župe samostanskog okružja

- KIJEVO – fra Tomislav Brekalo, župnik
 VRPOLJE – fra Žarko Mandarić, župnik

5. MAKARSKA – samostan Uznesenja Blažene Djevice Marije

- fra Miljenko Odrlić – gvardijan i profesor
 fra Mile Čirko – vikar i ekonom samostana
 Babić, fra Marko – profesor i ispovijednik
 Botica, fra Frano – sakristan
 Djukić, fra Petar – knjižničar
 Grabovac, fra Izidor – župnik Velikog Brda
 Jukić, fra Ivan – pastoralna ispomoć u župi Podbablje
 Jurišić, fra Karlo – ispovijednik
 Marić, fra Alberto – ispovijednik
 Milanović Litre, fra Stanko – župni vikar Baške Vode
 Mirković, fra Frano – ispovijednik
 Radić, fra Dominik – pastoralna ispomoć u župi Proložac
 Radić, fra Nikola – ispovijednik
 Šilović, fra Ante – ispovijednik

Župe samostanskog okružja

- BAST-BAŠKA VODA – fra Petar Gulić, župnik
 – fra Stanko Milanović Litre, župni vikar
 KOZICA – ZAVOJANE – fra Marko Bitanga, župnik
 TUČEPI – fra Nediljko Šabić, župnik
 VELIKO BRDO – fra Izidor Grabovac

6. OMIŠ – samostan Gospe Karmelske

- fra Filip Budić – gvardijan
 fra Stjepan Poljak – vikar i ekonom samostana
 Krolo, fra Karlo – ispovijednik
 Šušnjara, fra Petar – ispovijednik
 Tomić, fra Dominik – u miru

7. SINJ – samostan Čudotvorne Gospe Sinjske

fra Bože Vuleta	- gvardijan i župni vikar
fra Nikica Ajdučić	- vikar samostana i župnik
fra Stipe Šušnjara	- ekonom samostana i župni vikar
Akrap, fra Augustin	- rekonvalescent
Akrap, fra Ivan	- župni vikar
Bašić, fra Karlo	- ispovijednik
Čirko, fra Stipe	- definator, vojni kapelan i ispovijednik
Dukić, fra Bernard	- ispovijednik
Grbavac, fra Josip	- ravnatelj Gimnazije, profesor i ispovijednik
Janković, fra Petar	- ispovijednik
Jonić, fra Zoran	- duhovnik sjemeništara i ispovijednik
Jukić st., fra Nedjeljko	- profesor i ispovijednik
Jurišić, fra Gabrijel	- ispovijednik i urednik zbornika «KAČIĆ»
Kodžoman, fra Joško	- podprefekt, profesor i ispovijednik
Mandac, fra Stanko	- ispovijednik
Marić, fra Anđelko	- ispovijednik
Marić, fra Mirko	- ispovijednik
Norac Kljajo, fra Božo	- profesor i ispovijednik
Pezo, fra Bruno	- profesor i ispovijednik
Poljak, fra Eugen	- župni vikar
Prcela, fra Stanko	- ispovijednik
Pupić Bakrač, fra Frano	- župni vikar
Tolić, fra Zvonko	- profesor i ispovijednik
Tomašević, fra Luka	- profesor i ispovijednik
Toplak, fra Blaž	- profesor i ispovijednik
Udovičić, fra Ivan	- ravnatelj sjemeništa, profesor i ispovijednik
Zrnčić, fra Jozo	- župni vikar
Župić, fra Jure	- zborovođa i ispovijednik
<i>Župe samostanskog okružja</i>	
BAJAGIĆ/OBROVAC	- fra Luka Banić, župnik
GALA	- fra Ivan Norac Kljajo, župnik

GRAB	- fra Duško Botica, župnik
HRVACE	- fra Frano Bilokapić, župnik
OTOK	- fra Mate Matić, župnik
	- fra Bernardin Vučić, župni vikar
POTRAVLJE	- fra Jakov Dževrnja Viro, župnik
TURJACI	- fra Petar Vučemilo, župnik
UGLJANE	- fra Nediljko Tabak, župnik
VRLIKA	- fra Marko Duran, župnik
	- fra Leo Delaš, župni vikar

8. SUMARTIN – samostan Sv. Martina

fra Ivan Dotur	- gvardijan i župnik
fra Damjan Čovo	- vikar i ekonom samostana
Šimunović, fra Ljubomir	- anno sabatico
<i>Župe samostanskog okružja</i>	
POVLJA-NOVO SELO	- fra Damjan Čovo, župnik

9. ŠIBENIK – samostan Sv. Lovre

fra Mate Topić	- gvardijan i bolnički kapelan
fra Josip Jukić	- vikar i ekonom samostana i župnik župe Bilice
Ćurčija, fra Nikola	- župnik Crnice
<i>Župe samostanskog okružja</i>	
BILICE	- fra Jozo Jukić, župnik
DANILO	- fra Stanko Dotur, župnik
DUBRAVA	- fra Mirko Klarić, župnik
KONJEVRATE	- fra Božo Ćurčija, župnik
MIRLOVIĆ	- fra Ivan Čupić, župnik
NEVEST	- fra Mile Marović, župnik
PERKOVIĆ	- fra Branko Mijić, župnik
ŠIBENIK-CRNICA	- fra Nikola Ćurčija, župnik
ŠIBENIK-METERIZE	- fra Ante Vukušić, župnik
ŠIBENIK-ŠUBIĆEVAC	- fra Josip Gotovac, župnik
ŠIBENIK-VAROŠ	- fra Ivan Maletić, župnik
	- fra Marko Domazet Lošo, župni vikar

UNEŠIĆ

- fra Silvestar Bota, ispovijednik
- fra Vice Lucić, ispovijednik
- fra Luka Delić, župnik

10. VISOVAC – samostan Gospe od Milosti

fra Žarko Maretić

- gvardijan

fra Josip Cvitković

- meštar novaka

Damjanović, fra Stojan

- vikar i ekonom samostana i domeštar novaka

Jukić ml., fra Nediljko

- ispovjednik novaka

Župe samostanskog okružja

BANJEVCI

- fra Petar Pletikosa, župnik

ČISTA VELIKA

- fra Petar Teskera, župnik

DRNIŠ

- fra Mate Gverić, župnik

- fra Robert Jozipović, župni vikar

DUBRAVICE-RUPE

- fra Krešimir Mikelić, župnik

GRADAC DRNIŠKI

- fra Josip Matić, župnik

KADINA GLAVICA

- fra Milan Ujević, župnik

KLJACI

- fra Ilija Mikulić, župnik

LIŠANE

- fra Božo Morić, župnik

MILJEVCI

- fra Nediljko Jukić ml., župnik i ispovjednik novaka

PIRAMATOVCI

- fra Neven Pavlinušić, župnik

PROMINA

- fra Filip Milanović Trapo, župnik

SIVERIĆ

- fra Stjepan Matić, župnik

STANKOVCI

- fra Božo Duvnjak, župnik

11. ZAGREB – samostan Majke Božje Lurdske

fra Frano Doljanin

- gvardijan

fra Marko Nimac

- vikar i ekonom samostana i župni vikar

Bekavac, fra Dinko

- ispovjednik

Crnčević, fra Ante

- profesor i ispovjednik

Čugura, fra Jozo

- župni vikar

Čuljak, fra Pavao

- ispovjednik

Jašić, fra Milan

- ispovjednik

Lucić, fra Josip

- ispovjednik

Milanović Litre, fra Slaven	- župnik
Muslim, fra Ljubo	- rekonvalescent
Nimac, fra Ivan	- djelatnik Vojnog ordinarijata i ispovijednik
Nimac, fra Šime	- župni vikar
Šegota, fra Branimir	- ispovijednik
Šimić, fra Josip	- ispovijednik
Tadić, fra Vladimir	- vicepostulator i ispovijednik

12. ZAOSTROG – samostan Uznesenja Blažene Djevice Marije

fra Ivica Omazić	- gvardijan i župnik
fra Niko Glavinić	- vikar i ekonom samostana i župnik Drvenika
Cvitanović, fra Anđeo	- ispovijednik

Župe samostanskog okružja

BRIST-PODACI	- fra Bone Bilić, župnik
DRVENIK	- fra Niko Glavinić, župnik
GRADAC n/m	- fra Ante Anić, župnik
METKOVIĆ	- fra Dušan Džimbeg, župnik - fra Daniel Stipanović, župni vikar - fra Šimun Čugura, župni vikar
PLINA-STABLINA-BAĆINA	- fra Frano Laco, župnik
STAŠEVICA	- fra Vinko Prlić, župnik
VRGORAC	- fra Petar Vrljićak, župnik

13. ŽIVOGOŠĆE – samostan Svetoga Križa

fra Danko Glibotić	- gvardijan i župnik
fra Srećko Vekić	- vikar i ekonom samostana
Duka, fra Tomislav	- ispovijednik
Sikavica, fra Petar	- u miru
Jurić, fra Jerko	- ispovijednik

Župe samostanskog okružja

DRAŠNICE	- fra Srećko Vekić, župnik
IGRANE	- fra Srećko Vekić, župnik

Personalne promijene u inozemstvu**1. SLOVENIJA**

LJUBLJANA – fra Marko Prpa, voditelj misije

2. NJEMAČKA**München– St. Gabriel**

fra Ante Vuk Buljan – gvardijan
 fra Ivan Čugura – vikar i ekonom samostana
 fra Frano Čugura – župnik
 fra Frano Milanović Litre – kapelan
 fra Božo Ančić, st. – prokurator i ispovijednik
 fra Josip Božić Stanić – ispovijednik
 fra Pavao Žmire – ispovijednik

Frankfurt

Hrvatski naddušobrižnički ured u Njemačkoj – fra Josip Bebić

Hrvatske katoličke misije

BERLIN – fra Petar Čirko, voditelj misije
 – fra Mate Puđa, dušobrižnik
 – fra Radoslav Tolić, dušobrižnik
 DARMSTADT – fra Josip Klarić, voditelj misije i definator
 DÜSSELDORF – fra Josip Kulović, voditelj misije
 ESSLINGEN – fra Ivan Škopljanac Mačina, voditelj misije
 FRANKFURT – fra Petar Klapež, voditelj misije
 – fra Ivica Erceg, dušobrižnik
 – fra Ante Krešo Samardžić, dušobrižnik
 FREISING – Ivan Čugura, voditelj misije
 KELKHEIM – fra Željko Ćurković, voditelj misije
 KÖLN – fra Branko Brnas, voditelj misije
 – fra Josip Repeša, dušobrižnik
 LUDWIGSBURG – fra Jozo Župić, voditelj misije
 – fra Anđelko Validžić, dušobrižnik
 MAINZ – fra Ante Bilić, voditelj misije

- MÜNCHEN
- fra Tomislav Dukić, voditelj misije i definator
 - fra Luka Livaja, dušobrižnik
 - fra Draško Teklić, dušobrižnik
 - fra Ante Marković, dušobrižnik
 - fra Ante Buljan, dušobrižnik
- OFFENBACH
- ROSENHEIM
- RÜSSELSHEIM
- SINDELFINGEN
- STUTTGART-ZENTRUM
- fra Mladen Marić, voditelj misije
 - fra Ivan Vidović, voditelj misije
 - fra Berislav Nikić, voditelj misije
 - fra Marinko Vukman, voditelj misije
 - fra Nedjeljko Brečić, voditelj misije
 - fra Boris Čarić, dušobrižnik
- STUTTGART-BAD CANNSTATT
- fra Nedjeljko Norac Kevo, voditelj misije
 - fra Ante Grčić, dušobrižnik
- WAIBLINGEN
- WUPPERTAL
- fra Jure Zebić, voditelj misije
 - fra Ante Maleš, voditelj misije
- Njemačke župe*
- GERETSRIED
- MÜNCHEN/St. Gabriel
- fra Ivan Križanović, župnik
 - fra Frano Čugura, župnik
 - fra Frano Milanović Litre, kapelan

3. ITALIJA

Rim

Na studiju

- Balajić, fra Siniša
- studij pedagogije
- Hrgović, fra Jure
- studij klasičnih jezika
- Poljak, fra Darko
- studij dogmatike
- Runje, fra Domagoj
- studij Biblije

U službi Reda

- Nimac, fra Dragan
- vicerektor i ekonom studenata na Antonianumu
- Samac, fra Šime
- generalni definator

4. SAD i CANADA

- CANADA/Vancouver
- fra Pavao Norac Kevo, župnik

SAD/San José

- fra Dalibor Grčić, dušobrižnik
- fra Dujo Boban, župnik
- fra Ante Jurić, dušobrižnik

5. AFRIKA

Na raspolaganje Redu

Ančić, fra Miro

- misionar

Gverić, fra Drago

- misionar

6. OSTALE SLUŽBE U PROVINCIIJSKOM BRATSTVU

Provincijalov delegat u Njemačkoj

- fra Petar Čirko

Provincijalov delegat u SAD-a i Kanadi

- fra Dujo Boban

Tajnik za odgoj i izobrazbu (formaciju i studij)

- fra Dušan Moro

Provincijski promicatelj duhovnih zvanja

- fra Ante Babić

Provincijski asistent FSR-a

- fra Jure Šimunović

Provincijski duhovni asistent Frame

- fra Miroslav Bustruc

Provincijski promicatelj misija

- fra Božo Ćurčija

Provincijski knjižničar i arhivar

- fra Vicko Kapitanović

Moderator trajne formacije

- fra Luka Tomašević

Provincijski tajnik za pastoral

- fra Mirko Klarić

Provincijski ljetopisac

- fra Ante Udovičić

Urednik «Službe Božje»

- fra Anđelko Domazet

Urednik «Vjesnika Provincije»

- fra Ante Udovičić

Komisar za Svetu Zemlju

- fra Miroslav Modrić

Vicekomisar za Svetu Zemlju

- fra Petar Milanović Trapo

7. PROČELNICI I ČLANOVI PROVINCIIJSKIH VIJEĆA I KOMISIJA

1. Pročelnik *Komisije za primanje u odgojno obrazovne zavode* prema provincijskim Statutima je fra Željko Tolić, provincijal, a članovi su: fra Šimun Bilokapić, fra Josip Grbavac, fra Josip Cvitković, fra Ivan Udovičić i fra Ante Branko Periša.
2. Pročelnik *Vijeća za duhovni život* je fra Frano Laco, a članovi su: fra Žarko Maretić, fra Zoran Kutleša, fra Božo Lovrić i fra Jakov Udovičić.
3. Pročelnik *Vijeća za formaciju i studij* je fra Dušan Moro, a članovi su: fra Jure Brkan, fra Josip Grbavac, fra Šimun Bilokapić i fra Marijan Vugdelija.

4. Pročelnik *Vijeća za misijsku evangelizaciju* je fra Stipe Nimac, a članovi su: fra Josip Cvitković, fra Stojan Damjanović, fra Ante Vukušić i fra Vinko Prlić.
5. Pročelnik *Vijeća za FSR* je fra Jure Šimunović, a članovi su: fra Ante Bilokapić, fra Bože Vuleta, fra Frano Doljanin, fra Mate Topić, fra Zoran Kutleša, fra Filip Budić i fra Nikica Ajdučić.
6. Pročelnik *Vijeća za Framu* je fra Nikica Ajdučić, a članovi su: fra Jure Šimunović, fra Kristian Stipanović, fra Denis Šimunović, fra Domagoj Volarević, fra Ivan Lukač, fra Daniel Stipanović i fra Šime Nimac.
7. Pročelnik *Vijeća za pastoral zvanja* je fra Ante Babić, a članovi su: fra Josip Gotovac, fra Mladen Prolić, fra Luka Banić i fra Ivica Jurić.
8. Pročelnik *Vijeća za izdavačku djelatnost i medije* je fra Ante Akrap, a članovi su: fra Gabrijel Jurišić, fra Josip Grbavac, fra Ante Crnčević i fra Anđelko Domazet.
9. Pročelnik *Gospodarsko-građevinskog vijeća* je fra Marko Mrše, a članovi su: fra Marko Babić, fra Ante Branko Periša, fra Kruno Bekavac i fra Slaven Milanović Litre.
10. Pročelnik *Odbora za trajnu formaciju i studij* je fra Luka Tomašević, a članovi su: fra Ante Čovo, fra Ivan Udovičić, fra Dušan Moro, fra Stipe Nimac i fra Nedjeljko Jukić st.
11. Pročelnik *Komisije za pravdu, mir i skrb za sve stvoreno* je fra Ante Čovo, a članovi su: fra Jakov Begonja, fra Vinko Gudelj, fra Tomislav Dukić i fra Stipe Čirko.
12. Pročelnik *Vijeća «PANIS VITAE»* je fra Kruno Bekavac, a članovi su: fra Petar Klarić, fra Ante Vukušić, fra Mate Matić i fra Ivan Lukač.
13. Pročelnik *Vijeća za kulturnu baštinu* je fra Zvonko Tolić, a članovi su: fra Ante Branko Periša, fra Vicko Kapitanović, fra Marko Mrše i fra Stjepan Grgat.
14. Pročelnik *Vijeća za pastoral u inozemstvu* je fra Josip Klarić, a članovi su: fra Josip Bebić, fra Marko Prpa, fra Pavao Norac Kevo i fra Tomislav Dukić.
15. Pročelnik *Povjerenstva za Nacrt Statuta i Pravilnik kapitula i kapitulskog kongresa* je fra Marko Mrše, a članovi su: fra Ante Branko Periša, fra Zvonko Tolić, fra Nedjeljko Jukić st., fra Ante Akrap i fra Šimun Bilokapić.
16. Pročelnik *Povjerenstva za proslavu 800. obljetnice utemeljenja Reda* je fra Petar Milanović Trapo, a članovi su fra Ante Bilokapić, fra Bože Vuleta, fra Zoran Kutleša, fra Mladen Kovačević, fra Petar Klarić, fra Miljenko Odrlić, fra Filip Budić, fra Ivan Dotur, fra Mate Topić, fra Žarko Maretić, fra Frano Doljanin, fra Ivica Omazić, fra Danko Glibotić i fra Ante Vuk Buljan.

Ad. 6

Određeni su termini definitivnih sjednica za 2006. godinu:

4. – 6. rujna 2006.

22. – 23. studenoga 2006.

Kapitulski kongres je završio 3. lipnja 2006. godine.

Sjednica Južnoslavenske konferencije provincijalnih ministara ofm – Vukovar, 02. svibnja 2006.

U prigodi blagdana sv. Filipa i Jakova, zaštitnika župe i grada Vukovara, u franjevačkom samostanu je održana izvanredna sjednica Južnoslavenske konferencije provincijalnih ministara OFM koji su najprije hodočastili na Ovčaru i na vukovarsko groblje gdje su se pomolili za sve ubijene i za sve žrtve rata.

Na početku radnog susreta fra Slavko Soldo, predsjednik Konferencije, pozdravio je fra Jozu Soptu, novoizabranog provincijalnog ministra Provincije sv. Jeronima u Zadru, čestitao mu i poželio blagoslov Božji u službenju provincijskom bratstvu, a izrazio je i uvjerenje da će fra Jozo dati svoj dragocjeni doprinos radu naše Konferencije. Fra Slavko je jednako tako čestitao i fra Miji Džolanu, koji je ponovno izabran na službu provincijalnog ministra u Bosni Srebrenoj.

Ovdje kratko izvješćujemo samo o nekim točkama dnevnoga reda o kojima se raspravljalo na sjednici Konferencije.

1. Fra Tomislav Vuk – Prisutnost i poslanje franjevacu u Svetoj zemlji

U prvom dijelu sjednice sudjelovao je i fra Tomislav Vuk, profesor na Biblijskom fakultetu u Jeruzalemu, koji je taj dan primio i županijsku nagradu za životno djelo zbog uređenja biblijsko–arheološke zbirke u franjevačkom samostanu u Cerniku. Fra Slavko mu je u ime svih čestitao, zahvalio na njegovu predanom radu u brizi za hrvatske hodočasnike. Zahvalio mu je i na odazivu da provincijalima predloži što i kako učiniti da se naša braća formiraju i mogu kvalitetno voditi i pratiti hodočasnike u Isusovu domovinu. Fra Tomislav, koji već gotovo 30 godina živi i djeluje u Izraelu, najprije je podsjetio na prisutnost i djelovanje franjevacu u Isusovoj domovini još od vremena sv. Franje. U tom su osobito mjesto imali upravo hrvatski franjevci koji su dali veliki doprinos djelovanju u Sv. zemlji. Valja imati na umu da je

Crkva upravo nama franjevcima povjerila brigu za Isusovu domovinu sa željom da na Franjin i franjevački način čuvamo sveta mjesta i da se brinemo za tamošnje kršćane i hodočasnike koji onamo dolaze. Danas hrvatski franjevci nisu ondje dostatno zastupljeni pa su hodočasnici iz naših krajeva često prepušteni različitim vodičima od kojih ne mogu dobiti temeljite informacije, a još manje im mogu na vjernički način – molitvom i euharistijom – obogatiti hodočašće. Stoga je nužno da se i na razini Konferencije razmišlja kako među braćom osposobiti vodiče hodočašća u Sv. zemlju. Bilo bi šteta da to prepustimo drugima, naglasio je fra Tomislav.

Na koji način formirati braću za taj važni zadatak evangelizacije? Fra Tomislav predlaže najsigurniji način, a to je da se braća pošalju na teološki studij u Jeruzalem. Kroz tri godine studija moći će se pripremiti za taj apostolat. Osim toga ondje imaju mogućnost specijalizacije u biblijskim znanostima i u arheologiji. Naš je Red pokrenuo i intenzivne duhovne obnove u Sv. zemlji i kroz to vrijeme se moglo ujedno i pripremiti za vodstvo hodočasnika.

No, i prije toga se može nešto učiniti. Fra Tomislav predlaže da se u Biblijskom centru u Cerniku organizira radni susret braće zainteresirane za vođenje hodočasnika u Sv. zemlju. I tu bi ih se moglo dobro pripremiti. Tada bi dobili i iskaznicu od Kustoda da mogu voditi hodočasnike po svetim mjestima.

Pošto su provincijali saslušali izlaganje i razmotrili prijedloge fra Tomislava, fra Slavko mu je zahvalio na trudu i na spremnosti da u tome pomogne braći naše Konferencije. Zamolio je fra Tomislava da sve ono što je govorio sroči u prikladan tekst koji može biti uporište u donošenju odluka provincijskih definitorija. Fra Tomislav će naznačiti i prikladne datume kad bi za zainteresiranu braću mogao organizirati takav radni susret u Cerniku.

*2. Dogovor i zaključci o izložbi **Franjevci i hrvatski narod** u povodu 800. obljetnice Reda*

Najprije je pročitano pismo fra Bernardina Škunce u kojemu on kratko iznosi rađanje ideje o velikoj izložbi koju bismo organizirali prigodom 800-te obljetnice Reda i kako je ta ideja već prihvaćena i u VFZ-a. Fra Jozo Sopta je izvijestio kako su u ožujku 2006. godine već imali susret s odgovornim ljudima iz ministarstva i Klovićevih dvora te su razgovarali o tom projektu koji bi trebao biti vrlo zahtjevan. Spomenute se i neke poteškoće, osobito oko prenošenja izložbe u Sarajevo, Mostar i Split.

U razgovoru je istaknuto kako bi takva izložba bila veliki dobitak za franjevačku obitelj u našim krajevima jer bi se njome predstavila bogata baština i silan doprinos kulturi i civilizaciji franjevaca na ovim prostorima.

To bi bila prilika i da se neka vrijedna djela restauriraju. Doista, to je veliki posao i ako se to želi ostvariti treba odmah započeti s pripremom. No, to ne znači da treba žuriti, nego valja ići korak po korak. Prvo treba oformiti koordinacijski odbor za pripravu koji će napraviti idejni projekt, ali isto tako predvidjeti i približan troškovnik. Naime, da bi provincijalni ministri o tome ozbiljno razgovarali u svojim definatorijima i s braćom, trebaju imati neke sigurne elemente na temelju kojih se mogu donositi odluke.

Ideja izložbe nikla je u našoj Konferenciji, ali to je u siječnju 2006. ponuđeno i VFZ-a pa je potrebno vidjeti u kojoj mjeri i na koji način bi i druge franjevačke zajednice u tome sudjelovale. I njima treba reći da sudjelovanje znači i određene doprinose.

Vrlo je važno da koordinacijski odbor predloži i opseg izložbe (likovna djela, skulpture, pismenost, pionirski doprinos franjevacu na nekim područjima i sl.) , ali jednako tako potrebno je paziti da to bude uistinu predstavljanje stvarne prisutnosti i doprinosa naših franjevacu kulturi. Osobito je važno imati osjećaja za doprinos braće u BiH, jer ondje je bilo daleko teže stvarati i čuvati kulturnu baštinu.

Provincijali su zamolili fra Jozu Soptu da preuzme dužnost koordinatora odbora za pripravu izložbe koja će imati radni naslov: *Franjevci u hrvatskom narodu*.

Poslije dugog razgovora i dogovora provincijalni su ministri zaključili:

- a) Potrebu izložbe o **Franjevcima u hrvatskom narodu** provincijalni ministri smatraju ispravnim i učinkovitim načinom da se u prigodi slavlja 800. obljetnice Franjevačkoga reda i gotovo tolike prisutnosti u hrvatskim krajevima predstavi sveukupni rad franjevacu na području likovne umjetnosti, skulpture, pisane riječi, na kulturnom i vjerskom području.
- b) Franjevačke provincije OFM Hrvatske i BiH prihvaćaju preuzimanje inicijative organizacije, a ponudit će i drugim našim franjevačkim zajednicama sudjelovanje u izložbi.
- c) Južnoslavenska konferencija provincijalnih ministara OFM imenuje fra Jozu Soptu, prov. ministra Provincije sv. Jeronima u Zadru, koordinatom organizacijskog odbora za pripravu izložbe. Svaki će provincijalni ministar do 20. svibnja 2006. imenovati svoga predstavnika u organizacijskom odboru, a ime dotičnog brata dostavit će fra Jozi Sopti.
- d) Odbor, na čelu s fra Jozom Soptom, dobiva tri žurna zadatka:
 - Ispitati spremnost i raspoloživost svih naših franjevačkih zajednica, te utvrditi uvjete i načine njihova sudjelovanja u izložbi.

- Stupiti u kontakt sa strukom i uz njihovu pomoć izraditi idejni nacrt izložbe (opseg i financijska konstrukcija).
- Stupiti u kontakt s ministarstvima kulture RH i BiH.

e) Izložba će biti u Zagrebu i Sarajevu na jesen 2009. godine.

Provincijali, svjesni da treba žurno raditi, zamolili su fra Jozu da ih, ako ima važne informacije i ako uspije organizirati ljude iz struke i ministarstva, može pozvati na radni susret koji bi mogao biti i 29. 05. 2006. godine.

3. Razno

- a) Evangelizacija i misije – do sada je za to područje u Konferenciji bio zadužen fra Bernardin Škunca. Provincijali su imenovali Fra Jozu Soptu za to područje na razini naše Konferencije.
- b) Znanstveni skup o hrvatskom skotizmu – Fra Željko Železnjak je izvijestio kako je u vezi toga znanstvenog skupa, za koji su se provincijalni ministri dogovorili u Asizu u prosincu 2005. godine, dogovoren susret užeg tijela (Fra Josip Percan, fra Željko Železnjak, fra Željko Tolić, fra Vatroslav Frkin i fra Nikola Vukoja) na Trsatu, 9. svibnja 2006. O rezultatu susreta poslat će se obavijest svima.
- d) Zajednička priprava za doživotne zavjete – Fra Željko Železnjak je kratko izvijestio provincijalne ministre da ove godine zajedničku pripravu organizira Hrvatska franjevačka provincija. Program je napravljen prema uputama provincijalnih ministara. Prenio je i želju fra Roze Brkića, magistra u Zagrebu koji je zadužen za organizaciju priprave, da zbog velikog broja kandidata iz Provincije Bosne Srebrene i magistar iz Sarajeva bude prisutan cijelo vrijeme.

Time je završen radni dio sjednice.

Provincijalni ministri su zajedno sa župljanima proslavili i blagdan nebeskih zaštitnika župe i grada Vukovara sv. Filipa i Jakova. Svečano misno slavlje predslavio je fra Slavko Soldo, predsjednik Konferencije, a propovijedao je fra Nikola Vukoja.

Braći u Vukovaru koji su bratski ugostili provincijalne ministre srdačno je zahvalio fra Slavko Soldo, predsjednik Konferencije.

Fra Nikola Vukoja, *tajnik Konferencije*

Najava Međunarodnog znanstvenog skupa o hrvatskom skotizmu XX. stoljeća

(Zagreb–Split, svibanj 2008.)

Godine 2008. slavi se u znanstvenom svijetu obljetnica smrti slavnog franjevačkog naučitelja, filozofa i teologa iz skolastičkog perioda, bl. Ivana Duns Skota († 1308). Kao što je mnogima već poznato, za tu su priliku u već poodmakloj pripremi diljem Europe specifični znanstveni skupovi (npr. Paris, Oxford, Köln–Bonn, Lublin) ili pak prigodna izdanja, kao što je, primjerice, ono u pripremi na Franjevačkom Sveučilištu “Antonianum”.

Smatramo da bi bilo veoma korisno da i mi u Hrvatskoj obilježimo tu skotističku obljetnicu jednim znanstvenim skupom, na kojem bi se u okviru spomenute opće proslave stavio poseban naglasak na naš hrvatski, odnosno slovenski doprinos razvoju ove specifične filozofsko–teološke spekulacije koja je dobila ime po Ivanu Duns Skotu.

Naime, uloga nekih naših stručnjaka bila je kroz povijest, osobito tijekom ovog posljednjeg – XX. stoljeća, od presudne važnosti za afirmaciju skotizma kao tipično franjevačkog – doktrinalnog i duhovnog – usmjerenja u kontekstu opće Crkve. U prvom redu tu valja istaći fra Karla Balića († 1977.) , neosporno našeg najvećega novovjekog skotiste i mariologa.

Fra Karlo je, uz djelatnu suradnju Petra Grabića, Teofila Harapina i drugih vrsnih stručnjaka, organizirao u Zagrebu god. 1935 prvi Slavenski skotistički kongres, a dvije godine kasnije, u poljskom Krakowu, isti takav mariološki skup. Njegovom zaslugom otpočela je djelovati god. 1938., u Rimu pri Sveučilištu “Antonianum”, Međunarodna skotistička komisija, koja i danas radi, pod vodstvom hrvatskih franjevaca, na kritičkom izdanju teološkog opusa tog franjevačkog mislitelja. Isto tako, god. 1947., fra Karlo je pokrenuo Marijansku akademiju, koja nakon proglašenja dogme Uznesenja Marijina – god. 1950. – uspješno promovira diljem kršćanskog svijeta razne oblike marijanskih i marioloških studija. Isti je naš velikan organizirao u Oxfordu i Edinburghu, god. 1966., dakle u “proljeće” koncilske obnove rimske Crkve, najveći i možda najvažniji skotistički skup u novijoj povijesti.

To su samo neka imena i inicijative usko vezane uz fra Karla i Hrvatsku koje sada imamo priliku i dužnost komemorirati, ponajprije zato što smatramo da to drugi drugdje neće učiniti bolje od nas samih. Jedan prigodni znanstveni skup na temu “Hrvatski skotizam XX. stoljeća” može biti izvrsna prilika da osvježimo naše uspomene, da bolje sagledamo naš specifični doprinos u kontekstu franjevačke spekulacije, te predstavimo domaćoj i svjetskoj kulturnoj javnosti barem dio bogatstva naše novije – teološke i filozofske, duhovne i literarne – franjevačke baštine.

Znanstveni skup koji bi objedinio sve spomenute godišnjice i događaje održao bi se tijekom 2008. g. u Zagrebu i Splitu. Bio bi to naš franjevački – hrvatski i slovenski – doprinos općoj proslavi Duns Skotove godišnjice, te idealni uvod u komemoraciju finalne proslave osamstote obljetnice Reda Manje Braće predviđene za 2009. godinu.

Organizaciju Skupa pozdravili su i podržali provincijali svih naših franjevačkih zajednica OFM iz Slovenije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine na svom asiškom susretu u jesen 2005. U istu svrhu konstituiran je (na Trsatu, 9. svibnja 2006) poseban radni odbor kojemu je povjereno da predloži i razradi moguće teme za planirani Susret, te stupi u kontakt s institucijama i pojedincima od kojih se očekuje djelatna pomoć i suradnja u pripremi te naše franjevačke znanstvene inicijative.

Organizatori Skupa

Svečano otvaranje franjevačkog samostana Svete Marije Bezgrešne u Karinu

Nakon desetogodišnje obnove franjevački samostan Svete Marije Bezgrešne (XV. st.) u Karinu, koji je 1993. godine od četnika i JNA do temelja razoren, u potpunosti je obnovljen sredstvima Vlade Republike Hrvatske i njenih resornih ministarstava te Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja. Svečanost otvaranja obnovljenog samostana bit će na blagdan Gospe od Anđela, 2. kolovoza 2006. godine s početkom u 10 sati.

Svećeničko ređenje i mlade mise

Svećeničko ređenje naših đakona: fra Marka Domazeta Loše, fra Roberta Jozipovića i fra Kristiana Stipanovića održat će se 24. lipnja 2006. godine u Vepricu.

Slavlja Mladih misa bit će ovim redom:

fra Marko Domazet Lošo u nedjelju 2. srpnja t. g. u Sinju u crkvi Čudotvorne Gospe Sinjske s početkom u 10 sati;

fra Kristian Stipanović u nedjelju 16. srpnja t. g. u Splitu u crkvi Gospe od Zdravlja s početkom u 11 sati;

fra Robert Jozipović u nedjelju 6. kolovoza t. g. u Bastu s početkom u 10. 30 sati.

Želeći im obilje Božjeg blagoslova i svetu ustrajnost, preporučujemo ih molitvama braće.

Oblačenje i zavjetovanje

Oblačenje ovogodišnjih kandidata slavit će se na Visovcu, u subotu 15. srpnja, na svetkovinu *Presvetog Otkupitelja*, zaštitnika naše Provincije, s početkom u 10.30 sati, a polaganje privremenih zavjeta bit će također na Visovcu u subotu 8. srpnja s početkom u 10 sati.

Dan Provincije

Budući da su se ove godine slavili Kapitul i Kapitulski kongres, Dan Provincije se neće slaviti.

Napustio Zajednicu

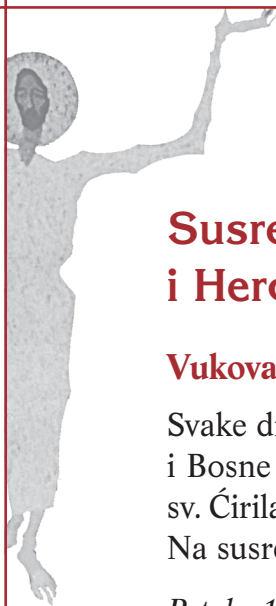
Fra Dragan Miličević, novak, napustio je našu Provinciju. Želimo mu obilje Božjeg blagoslova u budućem životu i radu.

Obnova privremenih i slavlje svećanih zavjeta

Ovogodišnja obnova privremenih zavjeta biti će u Makarskoj, 8. rujna s početkom u 11 sati, a slavlje primanja svećanih zavjeta bit će u Vinjanima, 10. rujna s početkom u 10. 30 sati.

Uredovno vrijeme Provincijalata

Uredovno vrijeme Provincijalata u srpnju i kolovozu:
od ponedjeljka do petka: od 9 do 12 sati

Susret redovničkih bogoslova iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine

Vukovar, 12–14. svibnja 2006.

Svake druge godine organizira se susret redovničkih bogoslova iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Ove je godine domaćin bila franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Zagrebu. Susret je trajao od 12–14. svibnja. Na susretu je bilo oko 150 bogoslova uz 10–ak njihovih odgojitelja.

Petak, 12. svibnja

Nakon predavanja na fakultetu i ručka uputili smo se oko 14:00 sati prema autobusu za Vukovar. S nama su, naravno, pošli i naši odgojitelji fra Šimun Bilokapić i fra Ante Akrap. U autobusu je bila opuštana atmosfera. Bilo je i molitve i pjesme. Manje uporni, svladani naporom puta, dobar dio su odspavali. Putovali smo autocestom te smo uživali u prirodnim ljepotama. Nekima je bio i prvi put da prolaze tim dijelovima Lijepe naše pa je doživljaj, vjerujem, bio još upečatljiviji.

Početak je susreta bio predviđen u 18:00 sati u Vukovaru. Zbog dugog puta nismo stigli na prvu točku – predstavljanje zajednica. Ipak, prispjeli smo na zadnju točku: spavanje. Stigli smo u Borovo Naselje nešto oko pola noći te, pozdravivši se sa našim bratom fra Kristijanom (koji u Vukovaru služi civilni vojni rok) i još nekolicinom bogoslova drugih provincija, pošli smo na počinak.

Subota, 13. svibnja

Ujutro, nakon doručka, uputili smo se u Borovo Selo u prekrasnu župnu crkvu Gospe Fatimske gdje nas je župnik fra Ante Perković upoznao s ratnim stradanjima sela i crkve te kako je tekla obnova. Pokazao nam je i kip Gospe Fatimske koji je unatoč svim razaranjima ostao sačuvan ispod ruševina crkve. Taj su kip pronašli radnici prilikom raščišćavanja ruševina. Tada je župnik tom kipu dao ime «Gospa koja je odlučila ostati». U toj smo crkvi izmolili Jutarnju te smo se uputili prema Vukovaru.

Iako je grad Vukovar dobrim dijelom obnovljen ipak se vide nemali tragovi razaranja. Nad gradom se posebno ističe vodotoranj koji je odolio svim velikosrpskim granatama te ostaje nama danas i svim budućim naraštajima trajni spomenik i upozorenje na ono što se na tim prostorima događalo.

Uputili smo se prema samostanu i pastoralnom centru Sv. Bono u kojem se odvijao naš jutarnji program. Tu nam je prof. dr. fra Marijan Jurčević održao vrlo dinamično predavanje na temu ljubavi. Nakon predavanja podijelili smo se u grupe te organizirali radionice u kojima smo razgovarali na tu vrlo aktualnu temu. Potom je slijedio plenum na kojem su predstavnici grupa iznijeli rezultate do kojih su došli te postavili profesorima koje pitanje.

Susret je nastavljen ručkom i razgovorom u predvorju pastoralnog centra.

Popodnevni dio započeo je molitvom ispred velikog križa koji je dignut kao spomenik svim žrtvama za slobodu Hrvatske. Pošto smo otpjevali pjesmu «Bože, čuvaj Hrvatsku» pošli smo na memorijalno groblje stradalnika Domovinskog rata. Izmolili smo križni put za sve one koji su stradali u Domovinskom ratu. Dolazak na takvo mjesto nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Vjerujem kako su se mnogima miješali osjećaji u tim trenucima, pogotovo kad se prolazi pokraj 938 bijelih križeva koji su stavljeni kao spomen onima koji su na tom mjestu bačeni u masovnu grobnicu. Ipak, primjer našeg Učitelja daje nam snagu da se izdignemo i iznad toga u nadi da je bolji i pravedniji svijet moguć.

Izmolvši križni put i nakon zajedničke fotografije uputili smo se prema Ovčari. Tu se nalazi još jedna masovna grobnica gdje su ubijeni i bačeni ranjenici iz vukovarske bolnice, a koja je pronađena jer je nekim slučajem jedan civil preživio.

Autobusima smo krenuli prema najistočnijem gradu Hrvatske – Iloku. Pošli smo u ljetnikovac koji se obnavlja gdje su nas počastili iločkom graševinom. U samostanu smo se nekoliko trenutaka odmorili te smo u iločkoj župnoj crkvi Sv. Ivana Kapistrana zajedno s narodom izmolili Večernju te slavili euharistiju. Imali smo i prigodu razgledati nadaleko poznate iločke podrume, gdje smo također počašćeni vinom.

Oko 21:00 sati pošli smo na večeru u restoran «Dunav». Uz večeru nije nedostajalo bratskog razgovora i pjesme. Na počinak smo pošli oko 23:30 sati u Borovo Naselje.

Nedjelja, 14. svibnja

Nakon doručka krenuli smo prema Đakovu. Pri dolasku dočekali su nas đakovački bogoslovi, pokazali su nam svoje prostorije te su nas počastili kavom. U 10:30 sati počelo je svečano misno slavlje u đakovačkoj katedrali koje je predvodio đakovačko-srijemski biskup mons. Marin Srakić uz koncelebraciju naših odgojitelja i nekoliko svećenika đakovačke biskupije. Nakon mise upoznati smo s nastankom i bogatom poviješću đakovačke katedrale uz koje se veže ime nadaleko poznatog biskupa J. J. Strossmayera. Biskup nam je pokazao palaču u kojoj je središte biskupije.

Pošli smo na ručak u prostorije bogoslovije. Uz ručak, biskup nas je počastio i vrhunskim vinima iz svojih vinograda. Bogoslovi đakovačke biskupije vrlo su lijepo i uslužno posluživali za ručkom. Ovom im prigodom od srca zahvaljujemo. Naši su odgojitelji kao mali znak zahvalnosti mons. Marinu Srakiću predali sliku splitskog slikara Josipa Botterija Dinija «Posljednja večera», a naši su bogoslovi otpjevali dvije klapske pjesme.

Rektor bogoslovije upoznao nas je s poviješću bogoslovije i između ostaloga rekao kako je ona na poseban način povezana s franjevcima jer je bogoslovija

u početku bila u franjevačkom samostanu, a uz to, jedno su vrijeme tu studirali i boravili franjevci iz Bosne. Razgledali smo i prostorije novosagrađene biblioteke te prostorije teološkog fakulteta koji se nedavno osamostalio i postao samostalni fakultet u sklopu Osječkog sveučilišta.

Posljednja točka našeg susreta bio je posjet Milosrdnim sestrama sv. Križa franjevkama koje je osnovao kapucin Teodozije Florentini, a koje su na poziv biskupa J. J. Strossmayera došle u Đakovo. Pozdravila nas je provincijalka, a jedna nas je sestra ukratko upoznala s poviješću nastanka Družbe i rekla nekoliko riječi o proslavi 150-te godišnjice njihovog osnutka. U klostru samostana smo se osvježili te krenuli prema svojim kućama.

Atmosfera je u autobusu bila nešto tiša od one kad smo išli prema Vukovaru. To je razumljivo jer su mnogi bili umorni od zaista bogatog programa.

Ovom se prigodom zahvaljujemo svima koji su organizirali susret i do skorog viđenja sve pozdravljamo franjevačkim pozdravom: «Mir i dobro».

Sudionik

BANJEVCI: Križni put pripadnika HV i MUP na brdu Kamenjak

Na blagdan Velikog petka ove godine upriličen je tradicionalni VIII. križni put Hrvatske vojske i policije uzduž brda Kamenjak koje se uzdiže iznad župa Banjevci i Radašinovci. Križni put počeo je u zaseoku Bakovići u župi sv. Nikole Tavelića, a završna postaja bila je na brdu Kamenjak, pored kapele Svih svetih, koju su podigli župljani župe Polača u znak spomena nad jamom gdje su mučki ubijeni i bačeni njihovi župljani nakon II. svjetskog rata. Ovu kamenu crkvicu uz pomoć dobrotvora iz inozemstva, okolnih župa kao i pomoći pripadnika HV Polačani su podigli 2005. godine, uz blagoslov i posvetu mons. Marijana Oblaka, tadašnjega zadarskog nadbiskupa. Sudionici osmog križnog puta, u organizaciji Vojnog ordinarijata bili su pripadnici HV, HRZ, ročnici, časnici i dočasnici iz vojnih postrojbi u Benkovcu i Zadru, pripadnici MUP policijske uprave Zadar, braniteljske udruge kao i župljani okolnih župa Banjevaca, Polače, Radašinovaca, Vrane, Zadra.

Na svakoj postaji križnog puta izmjenjivali su se u nošenju križa, baklji, svijeća i čitanju meditativnih tekstova. Pjevanje su predvodili članovi zbora Vojne kapelanije sv. Gabrijela u Zemuniku, s časnim sestrama iz Zadra i vjericima iz okolnih župa.

Predvoditelj ove pokorničke pobožnosti bio je mons. Joško Šantić, generalni vikar Vojne biskupije u RH, uz sudioništvo kapelana vojne kapelanije sv. Gabrijela u Zemuniku don Iva Topalovića, župnika okolnih župa don

Marinka Jelečevića iz Polače, don Šimuna Šindije iz Radašinovaca i fra Josipa Repeše iz Banjevacu i ostalog svećenstva Vojne biskupije, šibenske biskupije i zadarske nadbiskupije.

Na kraju pobožnosti mons. Joško Šantić obratio se okupljenima riječima zahvale i poruke u kojima je pozvao okupljene čuvati uspomenu na ovo sveto mučeničko mjesto, njegovati pobožnost kojom možemo pobijediti mržnju, svjedočeći kako je preko Isusa Krista čovjek najbliži uskrsnuću i svojoj životnoj pobjedi. Isus nam je pokazao put kojim ga trebamo slijediti. Križni put je završio molitvama odrješenja za mrtve nad jamom u crkvi Svih Svetih u kojoj je po procjenama ubijeno i bačeno bez ikakvog sudskog procesa preko 200 nedužnih civila Polače i okolnih ravnokotarskih sela.

Nakon pobožnosti, svi su se okupljeni zadržali na prigodnim agapama koje su pripremili djelatnici parka prirode "Vransko jezero", općina Stankovci i Polača i vjernici župe sv. Nikole Tavelića u Banjevcima.

Fra Josip Repeša

IMOTSKI: Nedjelja Muke Gospodina našega Isusa Krista

Jutarnji obred blagoslova maslina obavio se kod crkvice Gospe od anđela na Topani-Tvrđavi. Nakon obreda za križem se uputila procesija ulicama grada do župne crkve. Glumac Tomislav Martić bio je u sredini, u ulozi Isusa Krista, a uz njega su stajali apostoli i veliki broj djece. Bili su obučeni u židovsku odjeću. Svečano su ušli u crkvu s palminim grančicama pjevajući psalme.

U večernjim satima, sedmi put u Imotskome, dogodilo se uprizorenje muke Gospodina našega Isusa Krista na Cvjetnicu. «Muka» je prikazana u šest slika, od posljednje večere, koja se prikazala u samostanskome vrtu, do Golgote na Topani. Ostali prizori su se odvijali na gradskim ulicama. Uz glavnog i profesionalnog glumca Tomislava Martića, koji je tumačio lik Isusa Krista sudjelovalo je i preko dvjesto glumaca amatera.

Zvučni i svjetlosni efekti između kamenih kuća te svjetlo gorućih baklji, dok se spuštao mrak na imotske ulice, dočarali su na poseban način posljednje trenutke ovozemaljskog života Gospodina našega Isusa Krista.

Posljednja večera i trenuci na Maslinskoj gori odvijali su se u samostanskom vrtu, a Pilatovo suđenje na gradskoj Pjaci. Susret Majke i Sina, pod svjetlima baklji, odigravao se na stepenicama kod Tinova spomenika u središtu grada.

Nekoliko tisuća vjernika u potpunoj tišini promatralo je događaje «Muke» što su je glumci vjerno dočaravali.

Imotska Topana se u jednom trenutku pretvorila u Golgotu. Prirodna uzvisina podno Tvrđave pogodno je mjesto za ovakav događaj. Pobožni puk je u tišini promatrao prikaz Isusovog razapinjanja. Poseban efekt izazvala je jeka u Modrom jezeru nastala u trenutku dok je Tomislav izgovarao posljednje Isusove riječi na križu. Na licima mnogih promatrača primijetile su se suze.

Za razliku od prijašnjih godina ove je godine nadodano i Uskrsnuće. Nakon skidanja s križa te kratke pauze ne zidinama Topane glumac Tomislav Martić dočarao je trenutke uskrsnuća.

Valja naglasiti da su svemu poseban utisak dale židovske nošnje i odjeća rimskih vojnika. Cijeli igrokaz trajao je sat i pol, nakon čega se pobožni puk razišao u tišini noseći u srcu trenutke što su se odigrali pred očima.

Pokretač ovog igrokaza koji je već postao narodni običaj je fra Ante Babić, bivši gvardijan. Kao i dosadašnjih godina, tako je i ove samostan najviše uložio, a pomogli su Grad Imotski i Turistička zajednica, na čemu im velika hvala.

Fra Vjeko Vrčić

IMOTSKI: Misa za maturante

Već nekoliko godina fra Jakov Udovičić organizira u dogovoru s o. Gvardijanom i Župnikom euharistijsko slavlje za maturante.

Ove godine bilo ih je oko devedeset. Većina ih je iz imotske župe, a ostali su iz krajeva Imotskog i Hercegovine.

Uz pjesmu «Zdravo Djevo» maturanti su u svečanoj procesiji ušli u crkvu. U proslavi su sudjelovala i trojica ravnatelja srednjih škola u Imotskome te nekoliko profesora.

Ovogodišnje euharistijsko slavlje predvodio je fra Josip Kodžoman, profesor na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju.

Pošto se ovogodišnje slavlje održavalo na nedjelju Dobrog Pastira, fra Josip se u propovijedi osvrnuo na potrebu duhovnih zvanja te ulogu duhovnih pastira u ovom vremenu. Nadahnutim riječima progovorio je o veličini poziva biti Isusov učenik i odazvati se na Njegov poziv te na ulogu pastira u obiteljima, na što se oni spremaju.

Nakon euharistijskog slavlja slavljenici sa svojim predvoditeljima, sišli su pod stari cedar ispred samostanskog muzeja, gdje ih je čekala zakuska.

Fra Vjeko Vrčić

ZMIJAVCI: Dinamika rada

U koje se god doba godine dobronamjerni putnik zaustavi u najmlađoj župi Imotske krajine, Zmijavcima, čut će radosne vijesti o dinamičnom radu u toj župi. U to sam se uvjerio više puta, pa i nedavno, za vrijeme svoga posjeta, rodnom zavičaju. Ovdje donosimo najnovije vijesti iz Zmijavaca, ne bi li ih na taj način otkinuli od zaborava.

22. travnja članovi KUD iz Zmijavaca posjetili su starački dom na Lovretu u Splitu i održali prigodnu akademiju te starcima podijelili uskrsne darove.

U nedjelju, 30. travnja, u župi je održana svečanost sv. Potvrde koju je predvodio delegat splitsko-makarskog nadbiskupa dr. Marina Barišića, vel. Mladen Parvo. Sakrament sv. potvrde primilo je 43 potvrđenika. Na svečanosti je bilo više stotina vjernika. Svečano je bilo u crkvi i u kućama potvrđenika.

23. travnja na večernjoj sv. misi u Međugorju nastupio je crkveni zbor iz Zmijavaca pod ravnanjem s. Jasne Kasalo.

1. svibnja, na svetkovinu Sv. Josipa Radnika, župa Zmijavci ugostila je crkveni zbor Sv. Obitelji iz Splita, kojega je dopratio župnik fra Petar Grubišić.

Svečanost Prve svete pričesti bila je 7. svibnja. Toga je dana župna crkva bila prepuna mladih vjernika. Za vrijeme sv. mise, Prvu svetu pričest primilo je 32 prvopričesnika.

Završena je temeljita obnova župne kuće izvana i iznutra. Obnovljena je i župna crkva iznutra.

Fra Berislav Nikić

Gost u samostanu - «Christ in der Gegenwart» 4/2006

Oduvijek su samostani bili srdačna konačišta. U vremenima turizma otkrili su jednu novu stranu «otvaranja svijetu». U tišini i zaštićenosti, koje samostan pruža, vjernici pronalaze vrijeme kakao bi razmišljali o svom životu i o životu sa i u Bogu. Tjelesni i duševni odmor, kojeg današnji moderni čovjek treba, ne treba mu biti uskraćen. U zemljama koje su do prije nekoliko godina iza čeličnih zavjesa doživljavali potiskivanje vjere, samostani su započeli prepoznavati novi zadatak prema čovjeku i svijetu. Jedan od njih je mali Franjevački samostan u Zaostrogu na Jadranskoj obali. Između Splita i Dubrovnika, direktno na Makarskoj rivijeri, sije ovaj samostan posebnim sjajem. Za vrijeme komunizma zaboravljen i zanemaren sječa se danas na svoju veliku tradiciju. Stoljećima je bio

duhovni, vjerski i kulturni centar visokog ranga; danas u njemu živi pet franjevac, voljnih dati jedan novi početak i u sasvim drugačijim vremenima samostanu vratiti njegovo značenje. Gosti iz cijeloga svijeta dobrodošli su u krajolik koji pruža ljepotu i mir, more i brda. Klaustar, crkva i samostanski vrt, prastari maslinik, jedinstvena biblioteka sa nekih 30tak tisuća volumena i mali muzej oznaka su jedne povijesti, koju treba otrgnuti od zaborava. Iliri, Bizant, Osmani i Hrvati obilježili su ovu regiju koja sada u novoj Europi traži put u budućnost.

D. Lj.

MÜNCHEN: Franjevci odlaze – franjevci dolaze

(uz 20-tu obljetnicu dolaska naše subraće u franjevački samostan St. Gabriel u Münchenu)

U povijesti naše Provincije jedan od 14 formalnih samostana je novijeg datuma. Naš ulazak u njega obilježen je činjenicom da nastavljamo u njemu franjevačku tradiciju obojenu tonovima bavarskih franjevaca i hrvatskih franjevaca.

Franjevačka provincija Sv. Ante Padovanskog sa sjedištem u Münchenu u Bavarskoj našla se devedesetih godina XX. stoljeća u velikoj krizi zbog pomanjkanja kandidata za redovnička i svećenička zvanja. Bila je stoga primorana na svom Provincijskom kapitolu 1985. g. donijeti bolnu odluku o napuštanju tri svoja samostana. Jedan od njih je u gradu Münchenu, samostan i župa St. Gabriela.

Zato bavarski franjevci nude našoj provincijskoj upravi u Splitu preuzimanje spomenutog samostana i velike njemačke župe u gradu Münchenu.

Odlazak bavarskih franjevaca i dolazak hrvatskih u St. Gabriel u Münchenu događaj je koji je, povijesno gledano iz ove naše kratke dvadesetogodišnje vremenske perspektive, od velikog značenja za našu provincijsku zajednicu. Uočljivo je već danas kako se sa samostanom u Münchenu, osim pitanja fratara emigranata, što, doduše, danas nije više aktualno, Provinciji u Splitu otvaraju velike mogućnosti za rješavanje i drugih važnih pitanja.

1. Preuzimanje samostana u Münchenu

Ponudu bavarskih franjevaca o preuzimanju samostana i župe u Münchenu primila je provincijska zajednica kao novi izazov u svom povijesnom hodu, a da je baš nama to ponuđeno, smatramo da nije slučajnost.

a) Pregovori o primanju samostana i župe

Od Nadbiskupskog ordinarijata München i od Franjevačkog provincijalata iz Bavarske stiže nam u ljeto 1985. godine ponuda o mogućnosti preuzimanja

njemačke župe i samostana St. Gabriela u Münchenu. I Nadbiskupiji i Provincijalatu stalo je do toga da se nastavi s duhovnom tradicijom franjevačkog usmjerenja.

Dopisom Franjevačkog provincijalata Split od 13. veljače 1986. javljeno je Nadbiskupskom ordinarijatu u Münchenu da je zaključak Provincijskog kapitula 1985. prihvatiti župu i samostan u St. Gabrielu u Münchenu. U istom dopisu spominju se poimence trojica fratara koje Uprava predviđa za projekt St. Gabriel u Münchenu (fra Božo Ančić, starješina u samostanu, fra Nediljko Šabić, župnik i fra Ante Čavka, župski vikar).

b) Preuzimanje i obnova

Mnogi detalji vezani za dan preuzimanja samostana i crkve trebali su biti pripremljeni i do u tančine planirani i dogovoreni. Tako je, između ostaloga, dogovoreno:

- datum uvođenja u službu trojice hrvatskih franjevaca i preuzimanje samostana i župe - 14. rujna 1986.
- da kroz mjesec kolovoz fra Nediljko Šabić, župnik boravi u samostanu s bavarskim fratrima kako bi se izbliza mogao upoznati s budućom zajednicom i osobljem u župnom uredu i ostalim suradnicima u župi.
- naći smještaj za trojicu fratara u vrijeme dvogodišnje temeljite obnove samostanskih prostorija, trosobni stan u blizini crkve i samostana.
- pojediniosti o nutarnjem uređenju samostana, posebice glede dvosobnih malih stanova za fratre i druge zajedničke prostorije.
- posebni dio samostanske zgrade preurediti za prikladni stan časnim sestara od kojih će jedna biti zaposlena u župi a druga voditi kućanstvo u samostanu. Za zaposlenje treće tražit će se odgovarajuće rješenje.
- pronaći sestrinsku družbu u Hrvatskoj koja je voljna primiti ponudu vezanu uz St. Gabriel u Münchenu.

Za bavarske franjevce, münchensku župu St. Gabriel, za našu provincijsku zajednicu i münchensku nadbiskupiju 14. rujna 1986. je značajan nadnevak kada "franjevci odlaze - franjevci dolaze".

Te nedjelje, dakle, 14. rujna 1986. biskup Engelbert Siebler u ime Nadbiskupije München uz nazočnost predstavnika bavarskih franjevaca svečano uvodi u službu hrvatske franjevce. Činu primopredaje nazočio je provincijal iz Splita fra Šimun Šipić, brojni uglednici iz dekanata, grada, veliki broj vjernika i nekoliko naše subraće.

c) Proglašenje St. Gabriela našim gvardijanom

Nakon dvogodišnje temeljite obnove samostana trojica fratara su mogla useliti u lijepo uređene samostanske prostorije četrnaestog samostana

Franjevačke provincije Presv. Otkupitelja, u inozemstvu, pred vratima domovine, u Münchenu.

Službenim dopisom Franjevačkog provincijalata od 31. kolovoza 1988. g., br. 01-1224/88 fra Šimun Šipić, provincijal javlja fra Boži Ančiću u München: “Ovim Ti službeno javljam da je na našem Kapitulskom kongresu, koji je održan ovdje u Splitu od 11. do 15. srpnja 1988. samostan St. Gabriel Münchenu, što smo ga prethodne godine primili od bavarskih franjevaca i münchenske nadbiskupije, proglašen gvardijanatom, a Ti njegovim prvim gvardijanom. Prema tome, unaprijed će se taj samostan tretirati kao i svi ostali naši samostani u Provinciji”.

2. Razlozi o preuzimanju samostana

Vrijeme i društveno-političke okruženja u kojem djeluju franjevci provincije Presvetog Otkupitelja pri koncu dvadesetog stoljeća kao i činjenica da se zajednica nalazi u svom zlatnom usponu glede brojčanoga stanja i zavidne pastoralne zauzetosti u domovini i u inozemstvu, naročito u Njemačkoj, poklapa se vremenski s krizom redovničkih zvanja s kojom se susreću bavarski franjevci. U to vrijeme Provincija u Splitu odlučuje osnovati samostan u inozemstvu i preuzeti baš ovaj u Münchenu od bavarske subraće.

a) *Fratri emigranti*

Veliki broj članova naše Provincije našao se zbog mnogovrsnih razloga poslije Drugoga svjetskog rata u inozemstvu, uglavnom zbog političkih razloga. Godinama su živjeli i radili za Provinciju, daleko raspršeni od Domovine. Iz ljubavi prema njoj svesrdno joj pomažu u njenom povijesnom hodu kroz teške poratne godine.

S vremenom nadolazi punina vremena kada “oni vani”, članovi naše zajednice po svijetu raspršeni, a emotivno uvijek jako vezani uz maticu, moraju sada jasnije razmišljati o svom starosnom zbrinjavanju: kao politički nepodobni ne pomišljaju tražiti svoja rješenja u povratku kući, u državu radi koje su se iselili. . .

Zato Provincijski kapitul razborito donosi zaključak o prihvaćanju ponude bavarskih franjevaca da preuzmemo samostan i župu u Münchenu, na vratima Domovine. I to najviše radi njih “vani” koji ne smiju kući. Rješenje kao dar neba!

Ali ne samo to – braća emigranti u inozemstvu i njihovo zbrinjavanje pod stare dane *projekt samostan* će se pokazati dalekovidnim potezom Provincije i mimo gore spomenutog motiva.

On je već danas pokazatelj drugih mogućnosti koje stoje na raspolaganju Provinciji u vezi rješavanja novih otvorenih pitanja vezanih uz braću u Njemačkoj, “Gastarbeitere”.

b) *Samostan – naš crkveno-pravni okvir u inozemstvu*

Pastoralno djelovanje velikog broja braće u Njemačkoj otvorilo nam je velike mogućnosti za rješavanje mnogih problema kod kuće.

Ali s time je nadošlo pitanje crkveno-pravnog statusa cjelokupnog broja naših fratara u Njemačkoj. Nedostaje nam, naime, jedan *crkveno-pravni okvir* u Njemačkoj gdje je većina one braće koji se nalaze u inozemstvu.

Preuzimanjem samostana u Münchenu i proglašenjem četrnaestog gvardijanata, Provincija je našla potrebn *crkveno-pravni okvir* u koji se pravno dade ukomponirati cjelokupni broj braće po cijeloj Njemačkoj, tj. svaka pojedina misijska postaja i župa s fratrima u njoj zaposlenima, ujedno postaje redovnička podružna kuća formalnog samostana u Münchenu.

A to je upravo ono na čemu su inzistirale i crkvene strukture, a što je posve u skladu i s našim franjevačkim zakonodavstvom.

c) *Civilno-pravni okvir u samostanu*

Na sreću, samostan je crkveno-pravno postao legalna ustanova Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja u inozemstvu nekako u vrijeme kada se sve više postavlja pitanje i civilno-pravnog statusa inozemnih redovnika u Njemačkoj.

Pred dvije godine bili smo primorani tražiti oblik vlastite civilno-pravne samostalnosti. Odlučujemo se na stvaranje pravne osobe (*persona iuridica*) civilnog karaktera kroz koju ćemo se pojavljivati kao redovnička skupina civilnoga prava.

Sa znanjem provincijske uprave u Splitu, radili smo ovdje u Münchenu na osnivanju spomenute pravne osobe (*Rechtsperson*) kod nadležnih ustanova grada i ministarstva.

Taj civilno-pravni oblik osamostaljenja uspjeli smo stvoriti dobivši za to potrebna odobrenja.

Dakle, pred nepunu godinu dana imamo vlastitu pravnu strukturu civilno-pravnog karaktera "*Franziskaner des Allerheiligsten Erlosers e. V.*".

Važnim smatramo ovdje nadodati još: civilno-pravnim osamostaljivanjem braće u Njemačkoj nimalo nije u pitanje dovedeno jedinstvo s maticom, provincijskom zajednicom u domovini. Pročelnik ove novoosnovane naše prave udruge "*Franjevci Presvetog Otkupitelja e. V.*" u pravilu je aktualni gvardijan našeg samostana St. Gabriel u Münchenu. Kroz tu činjenicu nađena je izravna *pravna veza* s provincijskom upravom u Splitu.

Osim gore spomenutih razloga, naime, postoji niz drugih opravdanih motiva radi čega je bila dalekovidna spomenuta kapitulska odluka, kao npr. : stjecanje pastoralnih iskustava u njemačkoj pastvi, liječenje starije i bolesne

braće, obrazovne mogućnosti za mlade svećenike u svjetskoj metropoli, stjecanje poznavanja njemačkoga jezika, provincijska kuća u inozemstvu, vlastiti samostan pred vratima Domovine itd.

Zaključak

Samostan, župa i civilno-pravna osoba "Franziskaner des Allerheiligsten Erlosers e. V." samo su dio važnih rješenja vezanih izravno uz projekt St. Gabriel.

Vrijeme će pokazivati i nadalje, nadamo se, opravdanost gore spomenute odluke Provincijskog kapitula Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja iz 1985. godine o preuzimanju samostana i njemačke župe St. Gabriel u Münchenu.

Fra Božo Ančić, st.

SINDELFINGEN: Majčin dan

Domaćin slavlja fra Marinko Vukman, voditelj sindelfingenske zajednice, pozdravljajući nazočne nakon izvođenja Lijepe naše i odavanja počasti braniteljima, u svom je govoru istaknuo kako su majka i život nerazdvojni, jer u majci je snaga cijeloga čovječanstva od Eve do Bogorodice, majke Crkve.

Domovina je majka, nastavio je, te su upravo iseljeni Hrvati s njom duboko povezani duhovno, kulturno, emotivno, ali i danas Hrvatska hoda putem križa, iako su mnogi utkali u nju svoje živote u Domovinskom ratu, a istina o tome mora se braniti i dokazivati. Oni koji govore da je pravda spora ali dostižna zaboravljaju da prespora pravda postaje nepravda, zaključio je fra Marinko i pozvao sve da svatko na svoj način pridonese istini o Domovinskome ratu.

Prigodan program pod motom «Sliku svoje majke nosim u srcu svom», u koloritu hrvatskoga folklora, plesa i pjesama, srca za majke i Domovinu izvodilo je stotinjak izvođača: Dječji misijski zbor pod vodstvom č. ss Rozarije Ćurić, u pratnji na klavijaturama Mate Puljiz, te tri misijske folklorne skupine koje su plesale posavske, prigorske i zagorske plesove u koreografiji voditelja Ivica Šepovića.

Fra Marinko je stotine djece nagradio sladoledima. No, najviše radosti donijela im je poznata Splićanka Danijela Martinović razdragano pjevajući i plešući s njima. Na ples i pjesmu okupljeno mnoštvo uz Danijelu je izmamio i Čupo sa svojom grupom Viva Plus. Posebno je odjekivala dvoranom njihova himna našoj nogometnoj reprezentaciji *Mi Hrvati*, od koje je sav prihod od prodanih nosača zvuka producent Damir Smoljan namijenio misiji Sindelfingen.

Medijski pokrovitelj proslave Večernji list, pokazao je po interesu čitatelja i u Sindelfingenu da je najčitaniji hrvatski dnevnik u domovini i iseljeništvu.

Bogatoj tomboli, koju su organizirali sponzori slavlja ugledne hrvatske i njemačke tvrtke pridružili su se svojim dresovima i poznati nogometaši Robert Kovač, Dario Srna, Zvonimir Soldo, Kevin Kurany i Jurica Vranješ, čiji su dresovi na licitaciji dosegli i više stotina eura. I ovaj put dokazana je snaga zajedništva iseljene i domovinske Hrvatske, posebno organizacijom fra Marinka Vukmana i njegovih vrijednih pomagača koji su svojim nesebičnim radom pridonijeli uspjehu ove večeri.

Valja napomenuti da je *Zakladi za istinu o Domovinskom ratu* Hrvatska katolička zajednica Sindelfingen poklonila pet tisuća eura, sav prihod s održane proslave Majčina dana.

Biserka Lukan

RÜSSELSHEIM: Proslava Majčina dana

13. svibnja održana je svečanost proslave Majčina dana HKM Rüsselsheim. Na početku programa župnik je pozdravio prisutne goste i čestitao je majkama Majčin dan. Poslije pozdravnog govora uslijedio je prigodni program u čast majki kojega su pripremili s. Estera Marijić i Ivica Kolar. Program su izvela djeca i mladi iz misije Rüsselsheim.

Fra Berislav Nikić

STUTTGADT–Bad Cannstatt: Slavlje Prve pričesti

20. svibnja, na svetkovinu Sv. Bernardina Sijenskoga, u crkvi Sv. Ivana Marie Vianneya, u Stuttgartu–Moenchefeldu, pred više od 600 vjernika, održana je svečanost Prve svete pričesti za trideset i tri prvopričesnika iz hrvatske katoličke misije, Stuttgart–Bad Canstatt.

Svečano misno slavlje predvodio je župnik fra Petar Klapež, a s njim su koncelebrirali fra Ante Grčić i fra Berislav Nikić.

Na početku propovijedi bilo je simpatično gledati fra Petra pred oltarom kako vodi razgovor s dvojicom prvopričesnika o Isusovoj posljednoj večeri i upozorava sve prvopričesnike kako će od danas pa u buduće pred tim istim oltarom umjesto križića primati u svetoj pričesti Tijelo Božjega Sina Isusa Krista. Na kraju propovijedi fra Petar je kazao: *Euharistija je tajna Božje ljubavi, koja se prihvaća svjetlom vjere!*

Fra Berislav Nikić